

واحد کار اول

توانایی ۸: ترسیم دیتیل‌های اجرایی ساختمان

توانایی ۱۰: تهیه و ترسیم و اندازه‌گذاری و مرکبی کردن نقشه جزئیات معماری

هدف کلی: ترسیم انواع دیتیل‌های اجرایی از قسمت‌های مختلف یک ساختمان

● هدف‌های رفتاری: از فرآگیر انتظار می‌رود با گذراندن این واحد کار بتواند:

- ۱- انواع کفسازی، در ساختمان را توضیح دهد.
- ۲- جزئیات عایق‌کاری و محافظت از دیوار در برابر رطوبت را ترسیم نماید.
- ۳- سقف را تعریف نماید.
- ۴- نحوه اجرای آبروی پشت بام در وسط بام را رسم کند.
- ۵- سقف‌های کاذب را معرفی نماید.
- ۶- انواع پله‌های داخل محوطه را نام ببرد.
- ۷- نکات مهم اجرایی، در مورد نصب سنگ توالت را شرح دهد.
- ۸- مراحل اجرایی سقف تیرچه و بلوک را شرح دهد.

زمان بندی پیشنهادی برای تدریس

عملی	نظری	
۲۰	۱۶	توانایی ۸
۲۵	۸	توانایی ۱۰

پیش آزمون:

سؤالات تشریحی

- ۱- حدفاصل پی و دیوار در ساختمان‌هایی با مصالح بنایی را با چه مصالحی پر می‌کنند؟
- ۲- جنس نمای ساختمانی که در آن زندگی می‌کنید، از چیست؟
- ۳- آیا می‌دانید دیوارهای سرویس بهداشتی با دیوار اتاق خواب چه تفاوتی دارد؟
- ۴- انواع دیوارها را از نظر جنس نام برد و دیوار حائل بتُنی را ترسیم کنید.
- ۵- به نظر شما سقف ساختمانی که در آن زندگی می‌کنید از چه مصالحی ساخته شده است؟
- ۶- مصالح مصرفی در سقف طاق ضربی و سقف تیرچه بلوک را نام ببرید.

آزمون آیش

سوالات چهارگزینه‌ای

۱- تعریف زیر، مربوط به کدام جزء از یک ساختمان است؟

«یک ساختار ممتد، عموماً قائم، یکپارچه، محکم و استوار از جنس آجر، سنگ، بتن و چوب، را .... گویند»

○ ب) كف	○ الف) سقف
○ د) ديوار	○ ج) ستون

۲- معمولاً در مناطق معتدل و مرطوب، نوع سقف به کار رفته، چه نوع سقفی است؟

- (ب) گنبدی
  - (الف) مسطح
  - (د) مسطح پلکانی
  - (ج) شیبدار

۳- معمولاً کدامیک از فضاهای زیر نیاز به عایق کاری ندارد؟

- الف) حیاط
  - ب) سرویس بهداشتی
  - ج) حمام
  - د) آشپزخانه

۴- حداقل ارتفاع عایق کاری در پایی دیوار جان‌یناه، چند سانتی‌متر است؟

- ج) ٢٥ سانتی متر   ○ الف) ٢٠ سانتی متر

○ د) ٣٠ سانتی متر   ○ ب) ١٥ سانتی متر

۵- مقدار شبیه بام‌های مسطح ساختمان‌ها در شهری مثل تهران، چند درصد است؟

- ج) ١/٥ درصد   ○ الف) ٥ درصد

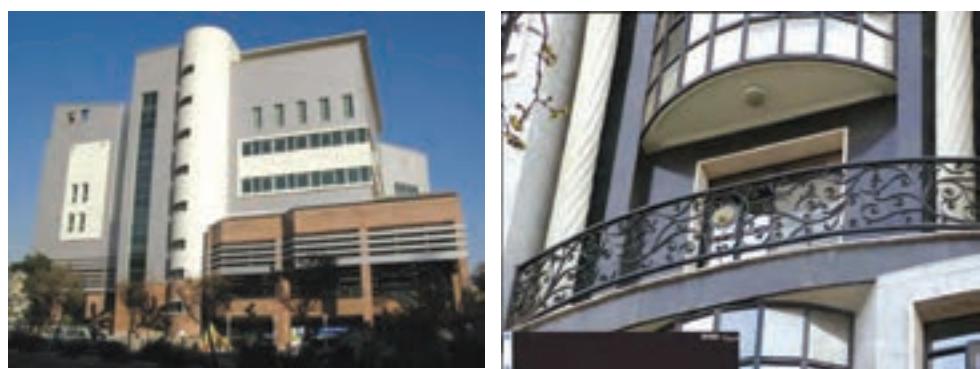
○ د) ١ درصد   ○ ب) ٥٪ درصد

۶- پرای نصب موزاییک کف اتاق از چه ملاتی استفاده می‌شود؟

- (الف) ملات کاہ گل
  - (ب) ملات ماسه و سیمان
  - (ج) ملات گچ و خاک
  - (د) ملات باتارد

۱- جزئیات معماری

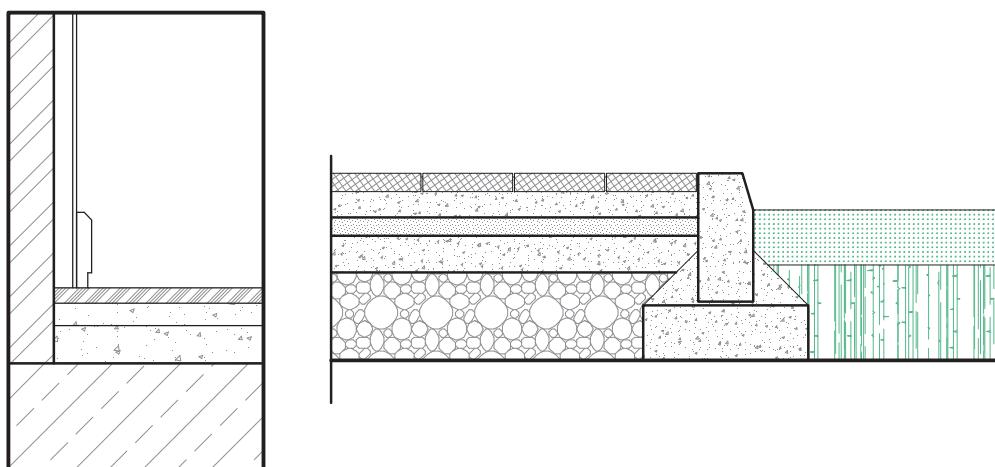
شناخت مواد و مصالح مورد استفاده در یک ساختمان و چگونگی استفاده از آنها، یکی از مهم‌ترین بخش‌های ساختمان سازی است. یک طراح معمار، چنانچه طرح خود را مناسب با استانداردها و قوانین و خواسته‌های کارفرما، آماده کرده باشد، باید نقشه‌های مربوط به مصالحی که در ساخت آن طرح مورد نیاز است و در اجرای صحیح و درست آن کمک می‌نماید، تهیه وضمیمه نقشه‌های معماری آن نماید (شکل ۱-۱).

► شکل ۱-۱ کاربرد مصالح در نمای بیرونی ساختمان

جزئیات یا دیتیل «detail» نقشه‌هایی است که در آن، که نوع مصالح مصرفی، نحوه قرارگرفتن مصالح کنار هم، میزان مناسب مواد به کار رفته، ابعاد و اندازه قطعات، حتی کارخانه مورد نظری که مصالح از آن تهیه می‌شود، چگونگی اتصالات بین قطعات و چگونگی نصب و قرارگیری قطعات ساختمانی، را نمایش می‌دهد.

شکل ۱-۲ الف، یک دیتیل اجرایی از باگچه در کنار مسیر پیاده و شکل ۱-۲ ب، جزئیات قرنیز چوبی به دیوار داخلی را نشان می‌دهد.

▲ شکل ۱-۲ جزئیات اجرایی اتصال مسیر پیاده به باگچه کنار آن

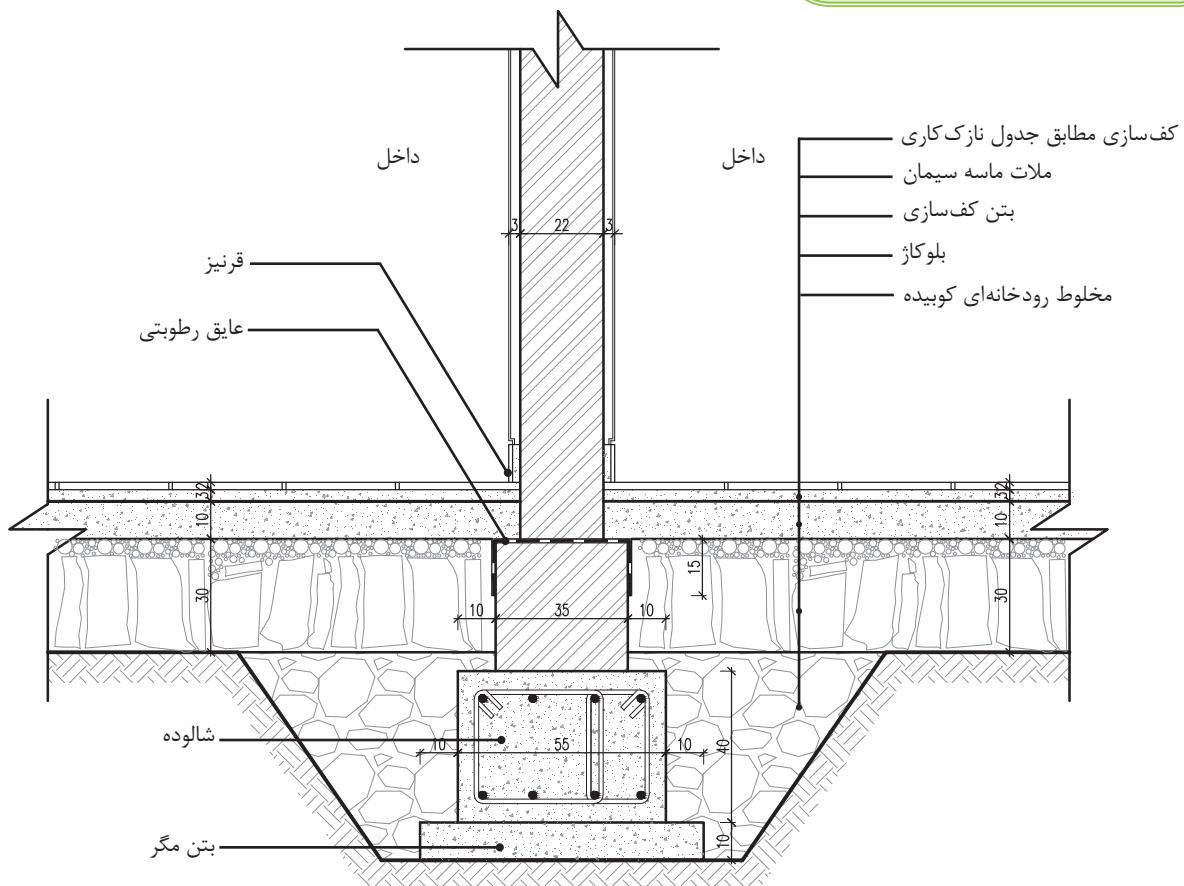
طبق نظر طراح، هر چقدر میزان اطلاعات نقشه مورد نظر بیشتر شود، نقشه نیز با مقیاس بزرگ‌تر ترسیم می‌شود. اصولاً نقشه‌های جزئیات با توجه به اطلاعات درون نقشه و نمایش جزئیات، دارای مقیاس‌های متفاوتی است. به عنوان مثال، مقیاس نقشه جزئیات دیوار ۲۲ سانتی، در شکل ۱-۳، $\frac{1}{10}$ است.

ولی گاهی برای بزرگنمایی و نشان دادن جزئیات بیشتر بخشی از ساختمان،

مقیاس نقشه به $\frac{1}{2}$ نیز تغییر می‌یابد.

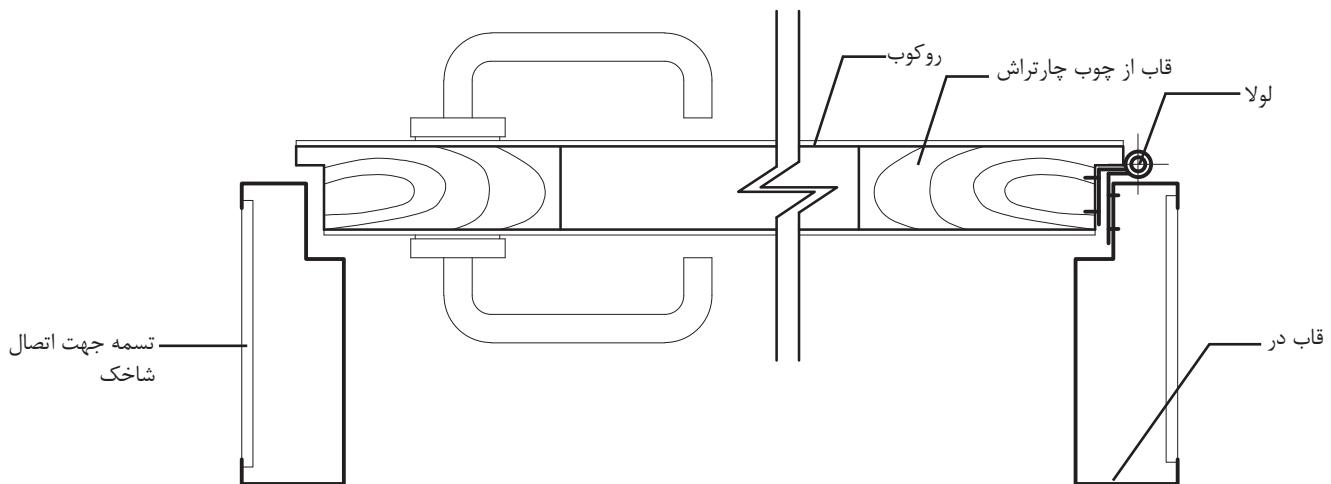

یادآوری: چرا مقیاس جزئیات باید بزرگ‌تر باشد؟

شکل ۱-۳ جزئیات دیوار ۲۲ سانتی‌متری داخلی مقیاس $\frac{1}{10}$

شکل ۱-۴ بخشی از جزئیات در چوبی را با مقیاس $\frac{1}{2}$ نشان می‌دهد.

شکل ۱-۴ جزئیات درب چوبی قابلمه‌ای مقیاس $\frac{1}{2}$ ▲

۱-۲ کفسازی

اصولاً به هر گونه عملیات ساختمانی که بر روی سطح زمین طبیعی و یا سقف طبقات انجام می‌شود، تا کاربری و عملکرد فضارا ممکن سازد، اصطلاحاً «کفسازی» گویند. با توجه به اینکه هر فضایی باید کارایی لازم را داشته باشد، نیاز به کفسازی مخصوص آن مکان خواهد داشت. بنابراین انتخاب نوع کفسازی بستگی به دو عامل « محل قرارگیری » و « عملکرد » مکان دارد (شکل‌های ۱-۵ و ۱-۶).

شکل ۱-۶ استفاده از پارکت‌های چوبی در نشیمن ▲

شکل ۱-۵ استفاده از سنگ در فضای پذیرایی ▲

کفسازی، نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در ساختمان دارد. چرا که این عنصر ساختمانی نه تنها شامل فضاهای داخلی یک ساختمان، مانند اتاق‌ها، راهروها، سرویس‌های بهداشتی و آشپزخانه و حتی تراس می‌شود، بلکه کفسازی حیاط، پیاده‌روها و حتی زمین‌های ورزشی نیز از این حیطه خارج نیست. اشکال غیرهندسی سنگ‌های لاسه یا مصنوعی گزینه مناسبی برای پیاده‌روها و سنگ فرش‌ها در محیط‌های غیررسمی است. (شکل‌های ۱-۷ و ۱-۸).

شکل ۱-۸ کفسازی در محوطه خارجی ساختمان

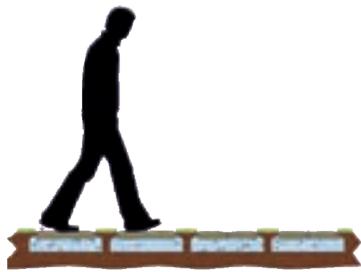
شکل ۱-۷ کفسازی در داخل ساختمان

۱-۲-۱ مشخصه‌های کفسازی در ساختمان: از مشخصه‌های مهم کفسازی، «استحکام و پایداری» آن است.

از ویژگی‌های عمدۀ کفسازی، مقاومت در برابر برخی از عوامل نظیر، نفوذ رطوبت، اصوات، حرارت و استقامت در برابر آتش است. همچنین کفسازی باید دارای «دوان» باشد.

شکل ۱-۹ دوان و مقاومت کف در مقابل حرارت

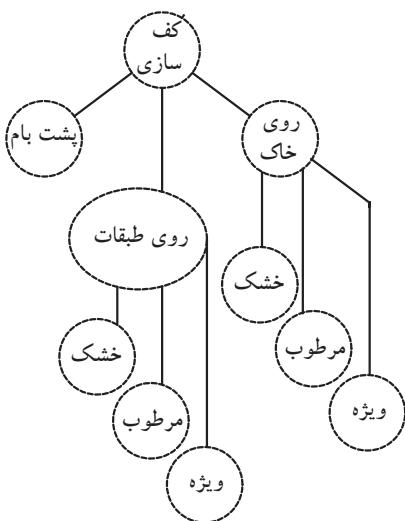
▲ شکل ۱-۱۰ سختی و پایداری کفسازی در مقابل بار

«کف»، سطحی است افقی که برای تحمل وزن افراد، اشیاء، تجهیزات یا ماشین آلات طراحی و ساخته می‌شود. بنابراین باید به اندازه کافی سخت باشد تا علاوه بر تحمل بارهای وارد در مقابل عوامل محیطی نیز مقاومت کافی داشته باشد. بنابراین برای ایجاد مقاومت کف، باید به مصالحی که در ساخت آن به کار رفته‌اند، دقیق شود و با توجه به ویژگی‌های مصالح روسازی کف، زیرسازی مناسب با آن درنظر گرفته شود (شکل ۱-۱۰). در تهیه نقشه‌های جزئیات کف ساختمان بر روی زمین، ابتدا باید به نکاتی نظیر «نوع»، «جنس خاک»، «دانه‌بندی»، «تراکم» و «رطوبت» توجه نموده و سپس مشخصات کفسازی تعیین گردد.

توجه: اصولاً عواملی که بر کفسازی‌های روی زمین اثر می‌گذارند عبارت‌اند از:

- ۱- جلوگیری از نفوذ رطوبت موجود در خاک به داخل فضاهای که عموماً از بلوکاز جهت جلوگیری از این رطوبت استفاده می‌شود.
- ۲- شیب‌بندی فضاهای خیس مانند سرویس‌ها و آشپزخانه
- ۳- مقاوم بودن در برابر نشت در طول زمان
- ۴- مقاومت کف ساختمان نسبت به نوع عملکرد فضا
- ۵- جلوگیری از نفوذ رطوبت از داخل فضاهای مرطوب

▲ شکل ۱-۱۱

کفسازی‌ها باید در برابر نفوذ و عبور رطوبت مقاومت داشته و در برابر عبور اصوات و حرارت، دوام و پایداری لازم را نیز داشته باشد. بنابراین کفسازی از نقطه نظر محل قرارگیری در ساختمان به سه دسته تقسیم می‌گردد:

(الف) کفسازی بر روی خاک

(ب) کفسازی بر روی طبقات

(ج) کفسازی پشت بام (شکل‌های ۱-۱۲ و ۱-۱۱).

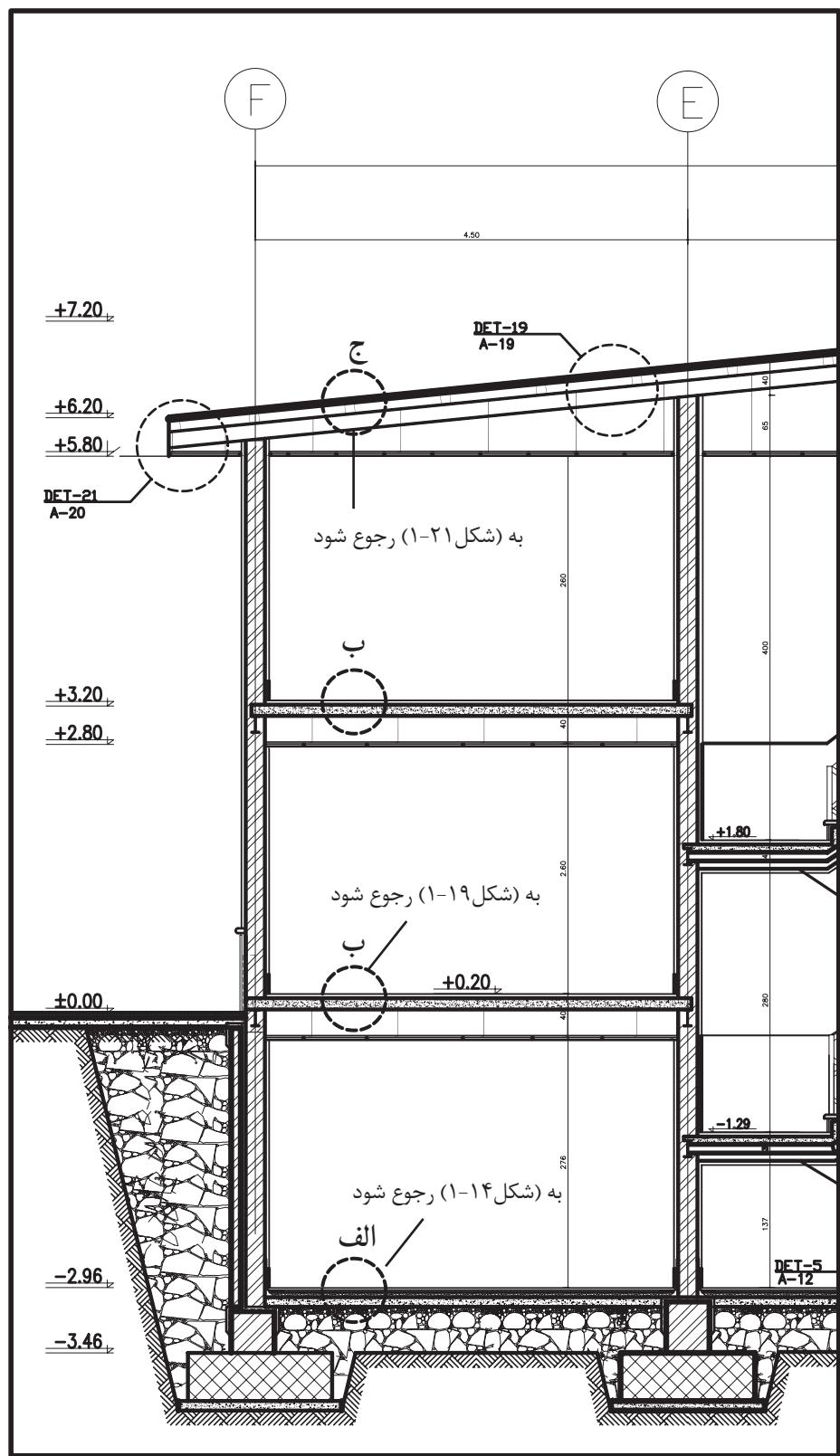
همچنین از حیث عملکرد محل نیز می‌توان، کفسازی‌های داخلی را در ساختمان‌های بنایی به ۳ دسته تقسیم نمود:

(الف) مکان‌های خشک

(ب) مکان‌های مرطوب

(ج) مکان‌های ویژه^۱

۱- مکان ویژه به مکان‌هایی گفته می‌شود که برای اجرای کف با دیوار فضاهای داخلی آن از مصالح با ویژگی خاص و با ساختار اجرایی متفاوت استفاده می‌گردد. مانند آزمایشگاه‌ها، بیمارستان‌ها و ...

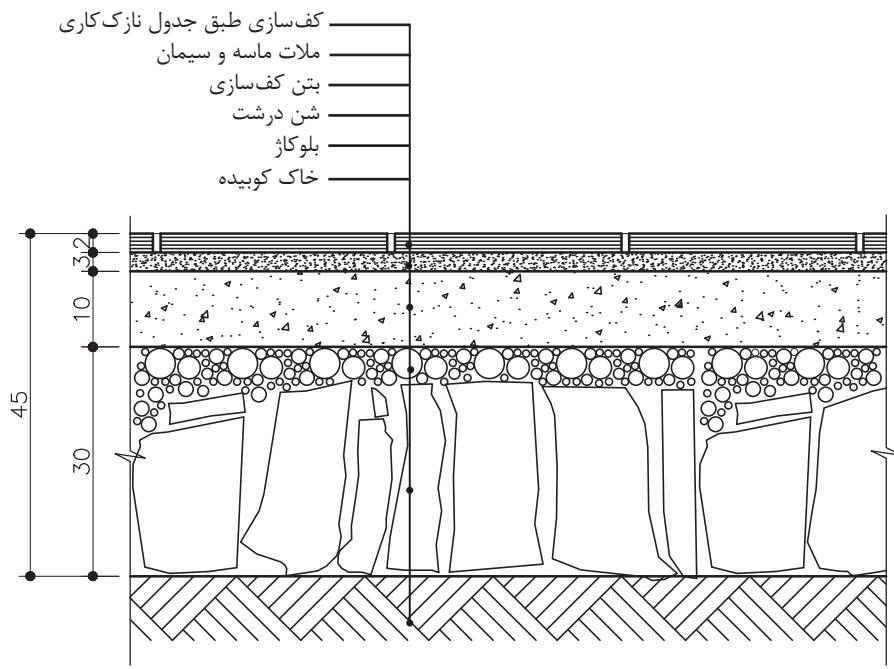

شكل ۱-۱۲ انواع کفسازی در داخل ساختمان ▲

۱-۲-۲ دستورالعمل ترسیم کفسازی بر روی خاک

الف) کفسازی بر روی خاک (کف خشک): مراحل کار برای فرش کف با رطوبت متوسط شامل:

- ۱- کوبیدن خاک موجود (در صورتی که خاک برداری و یا خاکریزی شده باشد).
- ۲- خشکه چینی یا «بلوکاژ»، به منظور جلوگیری از نفوذ رطوبت به کف طبقه زیرین ساختمان که مستقیماً با زمین در تماس است، باید بین ۲۵ تا ۳۰ سانتی‌متر روی خاک کوبیده شده را قلوه سنگ^۱ درشت چیده و سپس روی آن یک قشر مخلوط شن و ماسه (شن درشت) بریزید، تا فواصل خالی بالای قلوه‌ها را پر کرده و یک سانتی‌متر روی کلیه سطوح را بپوشاند. «خشکه چینی»، مانع از نفوذ رطوبت خاک کوبیده شده به سطوح بالاتر خواهد شد.
- ۳- ریختن بتن کف (مقدار بتن در جزئیات بستگی به کاربری محل دارد). میزان بتن کف در عملکرد متعارف با عیار ۲۰۰ کیلوگرم سیمان در هر مترمکعب و به ضخامت ۷-۱۰ cm درنظر گرفته می‌شود.
- ۴- فرش کف (موزاییک، سنگ و سرامیک) به کمک ملات ماسه و سیمان به ضخامت ۲/۵ سانتی‌متر، به همراه یک لایه نازک دوغاب‌ریزی و ساییدن کف (در صورتی که موزاییکی باشد صورت می‌گیرد). (شکل ۱-۱۳).

► شکل ۱-۱۳ جزئیات کفسازی در فضاهای خشک(بدون عایق) در طبقه همکف مقیاس $\frac{1}{10}$

۱- مطابق نظریه ۵۵، در صورت عدم دستیابی به سنگ قلوه و با تافق دستگاه نظارت می‌توان از سنگ لانه نیز استفاده کرد.

۲- خاصیت مویینگی: طبق قانون لوله‌های موئینه «صعود رطوبت»، موجب بالا رفتن رطوبت در مصالح ساختمانی می‌گردد.

ب) کف سازی بر روی خاک(کف مرطوب): در فضاهایی چون آشپزخانه، حمام و توالت که امکان آب ریزی بر روی کف وجود دارد، قبل از اقدام به فرش کف، آن را باید عایق کاری نمود. مراحل اجرای کار مطابق با کفسازی خشک تا مرحله ۳ یکسان است. چنانچه شیب‌بندی کف موردنظر باشد، در همین مرحله انجام می‌شود. میزان شیب در کف آشپزخانه، توالت و حمام حداقل $1/5$ درصد منظور می‌شود.

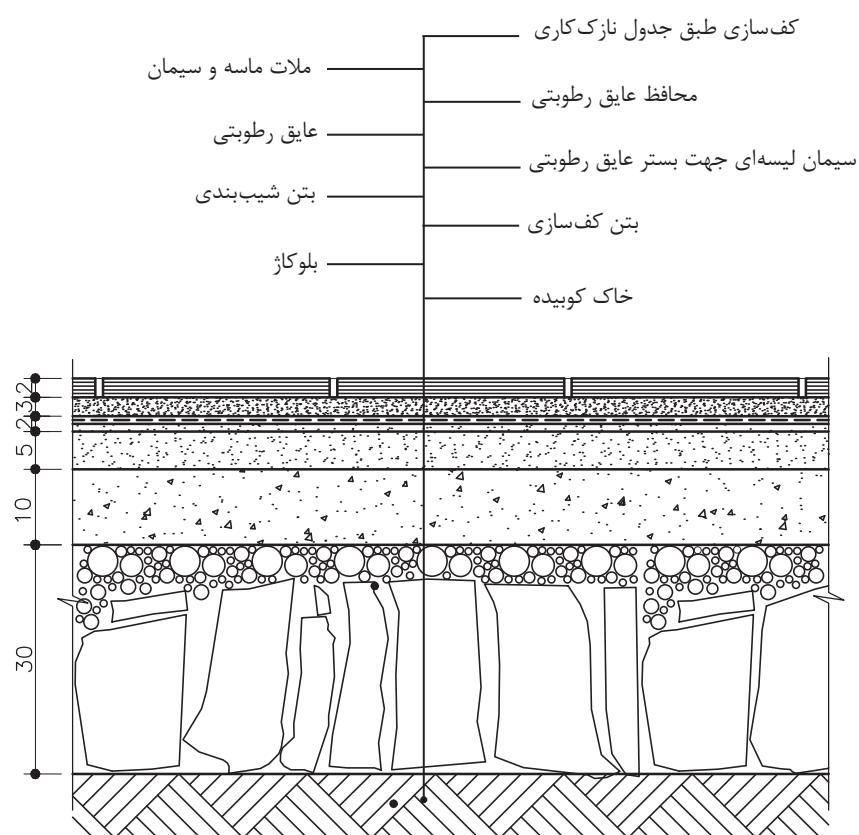
۴- سپس لایه‌های عایق رطوبتی، به طور یکنواخت بر سطح آن پخش می‌نمایند.

۵- مجدداً با 3 سانتی‌متر ملات ماسه و سیمان $1:5$ ^۱، عایق کاری انجام شده را اندود می‌کنند. این اندود را «ملات محافظه» می‌نامند.

۶- مجدداً ملات ماسه سیمان $1:5$ به ضخامت حداقل $2/5$ سانتی‌متر ریخته می‌شود.

۷- در این مرحله فرش کف مطابق با عملکرد فضا به کمک ملات ماسه و سیمان نصب می‌گردد (شکل ۱-۱۴).

توجه: ابتدا یک قشر قیر روی بتن کفریخته، سپس با یک لایه گونی، به‌طوری که حداقل 5 سانتی‌متر همپوشانی داشته باشد، روی آن را پوشانده، مجدداً یک قشر قیر، روی گونی ریخته و یک لایه گونی، عمود بر جهت قبلی پهن نمایید، در لایه نهایی نیز، یک لایه قیر بریزید.

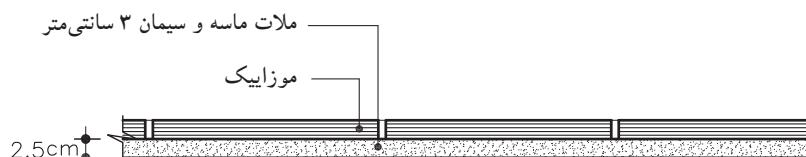
شکل ۱-۱۴ جزئیات کفسازی در فضاهای مرطوب (با عایق) در

طبقه همکف مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۵ به معنی 5 پیمانه ماسه و 1 پیمانه سیمان - مطابق با نشریه ۵۵ به صفحه ۵۶۳ مراجعه شود.

- انواع فرش کف یا پوشش کف:

- فرش با موزاییک: از جمله رایج ترین مصالح برای فرش کف، موزاییک است. موزاییک روی ملات ۱:۵ به ضخامت $2/5$ سانتی متر کار گذاشته می شود پس از اجرای فرش موزاییک، بندهای فرش موزاییک را با دوغاب سیمان و پودر سنگ پر می کنند. (شکل ۱-۱۵)

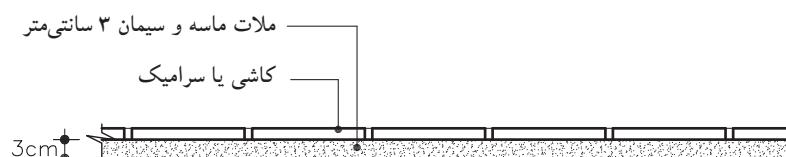

شکل ۱-۱۵ جزئیات فرش کف با موزاییک ▲

٦٨

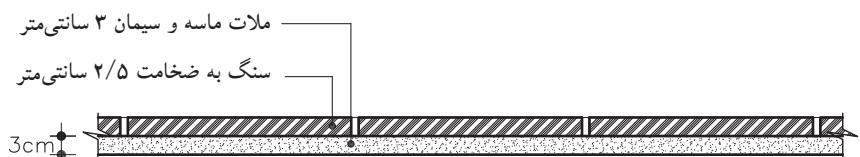
توجه: امروزه برای ملات زیر کاشی یا سرامیک ترکیبی از پودر سنگ و سیمان و چسب استفاده می کنند.

- فرش با کاشی و یا سرامیک: فرش کف با کاشی های پخته لعابداریا بدون لعب انجام می شود و همانند موزاییک فرش می شوند (شکل ۱-۱۶). همچنین در فرش با موزاییک، زیرسازی شامل یک قشر انود ماسه و سیمان ۱:۶ یا ۱:۵ و به ضخامت متوسط 2cm و همچنین یک قشر انود تخته ماله با سیمان و خاک سنگ و به ضخامت 5 سانتی متر است. (شکل ۱-۱۶)

شکل ۱-۱۶ جزئیات فرش کف با کاشی یا سرامیک ▲

- فرش با سنگ: سنگ فرش کف باید از نوعی باشد که قادر خلل و فرج بوده و در برابر ساییدگی مقاومت کافی داشته باشد. (شکل ۱-۱۷).

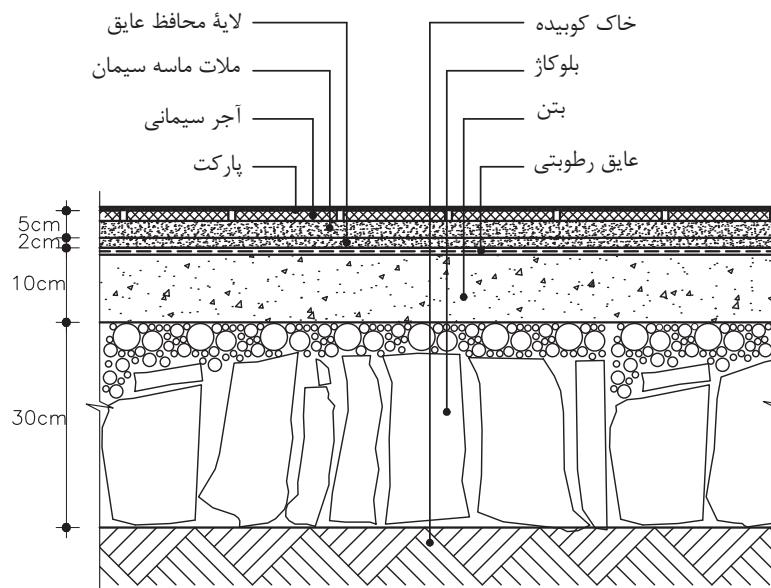

شکل ۱-۱۷ جزئیات فرش کف با سنگ - مقیاس $\frac{1}{10}$ ▶

پس از کارگذاری موزاییک، سنگ و سرامیک بر حسب نوع و رنگ مصالح، دوغاب ریزی انجام می گیرد.

- فرش با پارکت: در این نوع فرش ابتدا باید سطح صافی در زیرسازی کف

به وجود آورد که می‌توان، ابتدا زیرسازی سطح صاف را به وسیله آجرسیمانی ساده ایجاد نمود، این زیرسازی باید کاملاً خشک شده و کمترین آثار رطوبت که مانع چسبیدن فرش روی آن باشد، در آن مشاهده نشود. سپس روی سطح صاف خشک شده، باید با روغن الیف^۱، روغن مالی نمود. و روی آن را با دو قشر ماستیک^۲ مخصوص صاف و مسطح نموده و در نهایت پارکت را با چسب مخصوص فرش می‌نمایند(شکل ۱-۱۸).

شکل ۱-۱۸ جزئیات فرش کف با پارکت

۱-۲-۳ دستورالعمل ترسیم کفسازی در طبقات: کف در طبقات بالایی ساختمان با سقف طبقات پایین تر آن، در ارتباط است، بدین معنی که کف طبقه بالاتر به عنوان سقف طبقه پایین تر در نظر گرفته می‌شود.

کفسازی طبقات نیز همانند کفسازی همکف، هم در فضاهای مرطوب و هم در فضای خشک اجرا می‌گردد. در کفسازی فضاهای خشک، پس از اجرای سقف، مطابق با مشخصات سازه‌ای آن به یکی از روش‌های طاق ضربی، تیرچه بلوک، دال بتنی، کامپوزیت و... اجرا کرده، سپس ملات ماسه سیمان را مطابق با مشخصات فنی ریخته و فرش کف به همراه دوغاب سیمان بر روی آن اجرا می‌شود. (شکل ۱-۱۹ الف - ب)

شکل ۱-۱۹ الف تصویری از کفسازی در فضای داخلی اتاق‌ها، و شکل

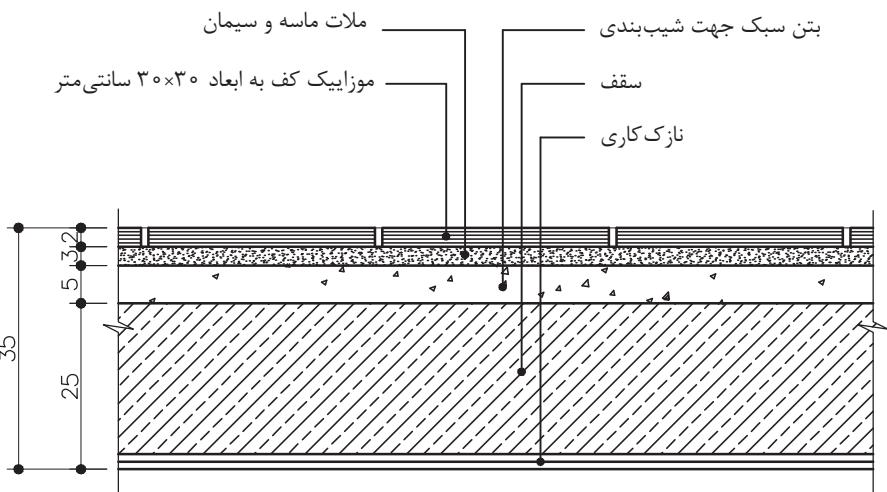
۱-۱۹ ب نقشه جزئیات کفسازی در فضاهای خشک را نشان می‌دهد.

شکل ۱-۱۹ الف جزئیات کفسازی در فضاهای داخلی

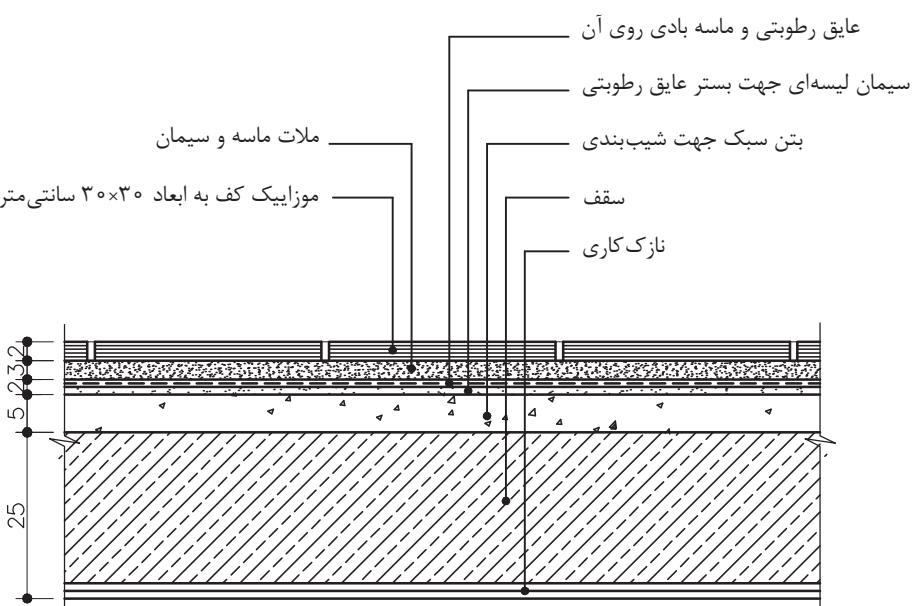
۱- روغن الیف: روغنی جهت زیر کار (آستری) و برای ثبیت ملات روی آن که در اینجا ماستیک است به کار می‌رود این آستر بی‌بو می‌باشد

۲- ماستیک: ماده‌ای است که دارای خاصیت آلاستیسیته بوده و در اثر تغییرات درجه حرارت قابلیت ارجاعی خود را از دست نمی‌دهد.

▶ شکل ۱-۱۹ ب جزئیات کفسازی در
فضاهای خشک طبقات - مقیاس $\frac{1}{10}$

در کفسازی فضاهای مرطوب نیز، پس از اجرای سقف مطابق با مشخصات سازه، ابتدا بتن سبک و یا پوکه جهت شیب بندی به ضخامت حداقل ۵ سانتی‌متر و پس از آن ملات ماسه و سیمان پرداخت شده «سیمان لیسه‌ای» جهت مسطح کردن سطح بتن سبک ریخته می‌شود. سپس لایه عایق رطوبتی پهن می‌گردد و مجدداً روی آن ملات ماسه و سیمان محافظه جهت پوشش عایق‌کاری ریخته می‌شود. در پایان ملات ماسه سیمان مطابق مشخصات فنی به همراه فرش کف که در اینجا «سرامیک یا کاشی» است اجرا می‌گردد (شکل ۱-۲۰).

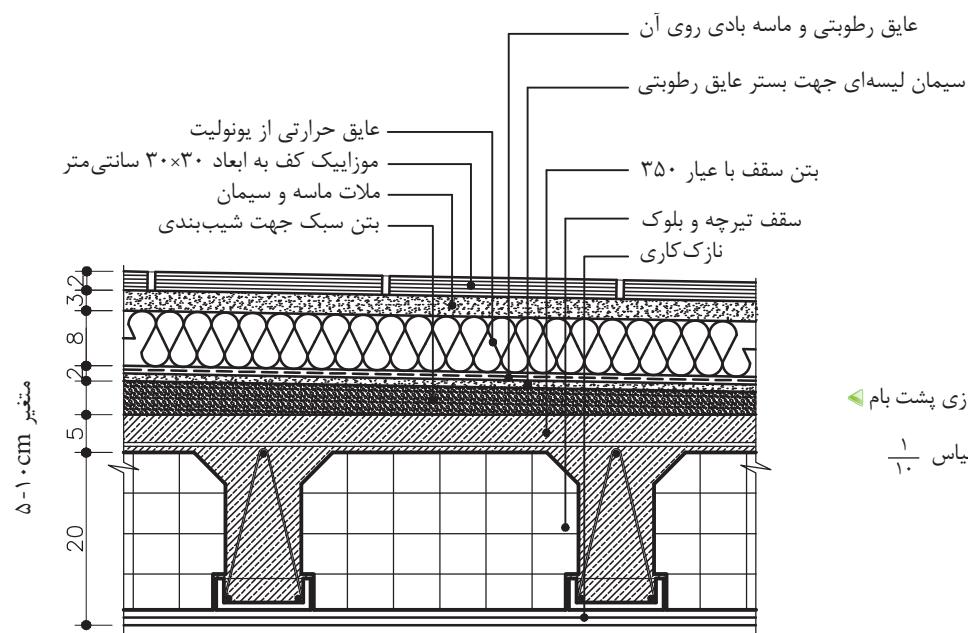

▶ شکل ۱-۲۰ جزئیات کفسازی در
فضاهای تر (با عایق) در طبقات - مقیاس $\frac{1}{10}$

۱- سیمان لیسه‌ای، سطحی کاملاً صاف را جهت عایق مهیا می‌کند.

۱-۲-۴ اصول ترسیم کفسازی در پشت بام: این نوع کفسازی همانند کفسازی فضاهای مرتبط در طبقات است. اما پوشش نهایی کف در پشت بام، معمولاً به صورت آسفالت و یا موزاییک اجرا می‌شود. مطابق مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان لازم است علاوه بر توجه به رعایت عایق کاری رطوبتی به عایق کاری حرارتی پوسته‌های خارجی ساختمان توجه شود. در صورتی که بتوانیم تمہیدات لازم را برای کاهش انتقال حرارت از پوسته خارجی درنظر بگیریم، به میزان قابل توجهی در مصرف انرژی صرفه‌جویی خواهیم نمود.

شکل ۱-۲۱ عایق کاری حرارتی به روش بام وارونه یعنی عایق کاری حرارتی بام از خارج و بر روی عایق رطوبتی را نشان می‌دهد.^۱

شکل ۱-۲۱ جزئیات کفسازی پشت بام

با سقف تیرچه و بلوك - مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۳ دیوار، کرسی چینی، ازاره و درپوش‌ها

در دیوارهای محیطی، به عنوان جداکننده فضای داخل از بیرون با شرایطی چون نفوذ رطوبت و نشت آب، صدمه‌پذیری سطوح خارجی و مواردی از این دست مواجه می‌شویم که با اجرای درست و صحیح دیوارها می‌توان مقاومت و استحکام آنها را افزایش داد.

یکی از نقاط حساس دیوارها، محل اتصال دیوارها به کف و زمین است که باید در مقابل رطوبت زمین و آب باران و برف محافظت شود. شکل

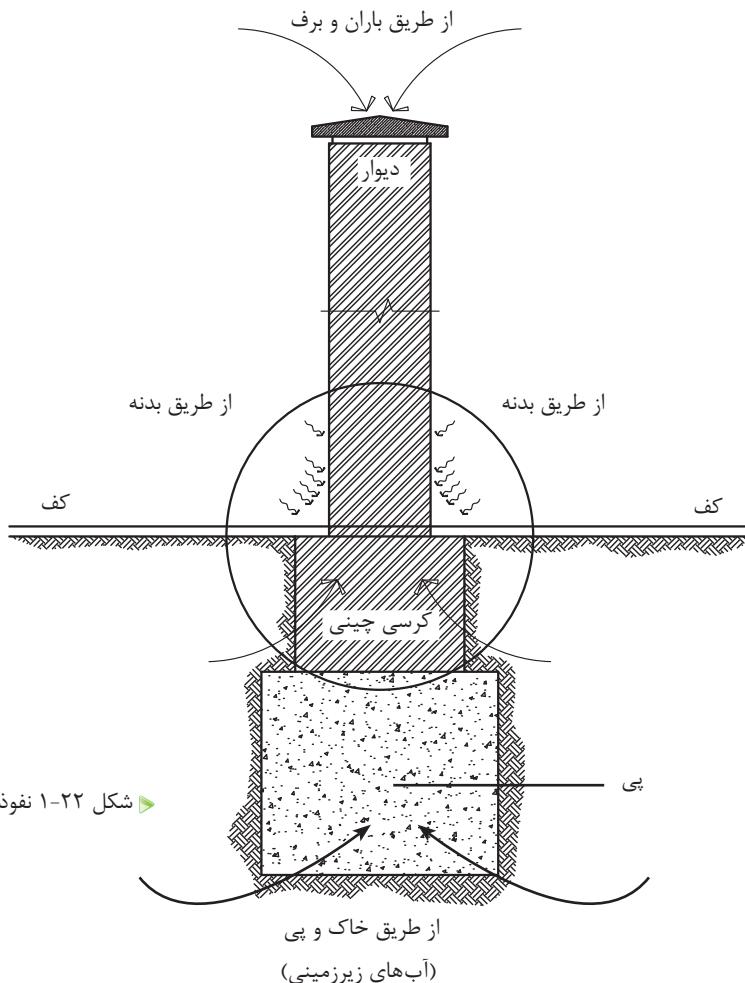
۱- برای اطلاعات بیشتر به مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان و کتاب اصول و روش‌های عایق کاری حرارتی براساس مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان نشریه شماره ک - ۴۴۳ مراجعه نمایید.

۱-۲۲ نفوذ رطوبت به دیوار را از طرق مختلف نشان می‌دهد. رطوبت از سه طریق به دیوار منتقل می‌شود:

الف) خاک و پی

ب) بدنه دیوار

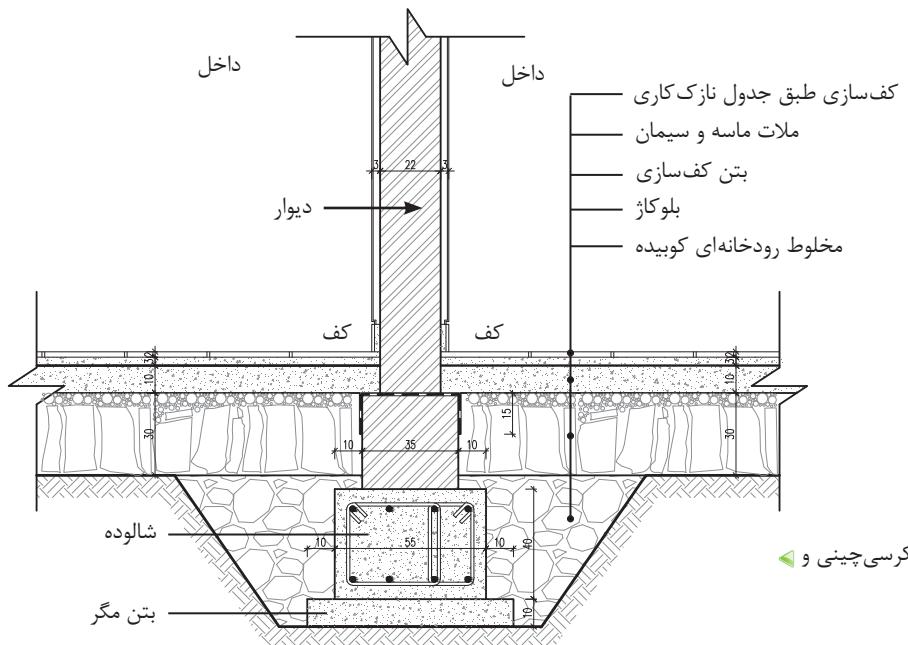
ج) روی دیوار

► شکل ۱-۲۲ نفوذ رطوبت به دیوار (بدون مقیاس)

برای جلوگیری از نفوذ رطوبت از طریق زمین و پی بهتر است، روی پی را با لایه عایق پوشاند، سپس باید دیوارچینی را از روی لایه عایق شروع نمود. این در حالی است که سطح پی با سطح کف یکسان نباشد.

اما چون معمولاً سطح پی از کف تمام شده ساختمان، پایین‌تر است. قبل از روی پی را با کرسی چینی بالا آورده، سپس روی آن را با لایه عایق می‌پوشانند. سطح عایق‌کاری باید از سطح قلوه چینی «بلوکاژ» بالاتر قرار بگیرد تا رطوبت به طرف بالا نفوذ نکند(شکل ۱-۲۳).

شکل ۱-۲۳ جزئیات کرسی چینی و
عایق کاری روی آن

چنانچه بخواهیم دیوارهای خارجی ساختمان را از نفوذ رطوبت محافظت نماییم و مانع نفوذ رطوبت از طریق بدنه دیوار شویم، از «سنگ ازاره» استفاده می‌کنند.

قسمت خارجی دیوار و در محل اتصال به کف، به دلیل تماس مستقیم با آب باران و برف و قرار گرفتن در معرض ضربه‌های احتمالی، معمولاً با مصالح مقاوم‌تری مانند پلاک‌های سنگی یا بتونی اجرا می‌گردد. در این جزئیات حداقل ارتفاع ازاره‌ها ۳۵ سانتی‌متر است، که با توجه به میزان بارندگی در منطقه، ارتفاع آن متغیر است. ضخامت سنگ‌ها ۳ سانتی‌متر بوده و نوع آن از انواع مقاوم در برابر ضربه با میزان کم جذب رطوبت می‌باشد (شکل ۱-۲۴). در قسمت داخلی دیوار از محل اتصال به کف تا ارتفاع ۷-۱۰ سانتی‌متر از مصالحی مانند بلوك‌های سنگی، موزائیک، سرامیک یا چوب اجرا می‌شود که به آن «قرنیز» می‌گویند.

شکل ۱-۲۵ نیز سنگ قرنیز، در پای دیوار داخلی را نشان می‌دهد.

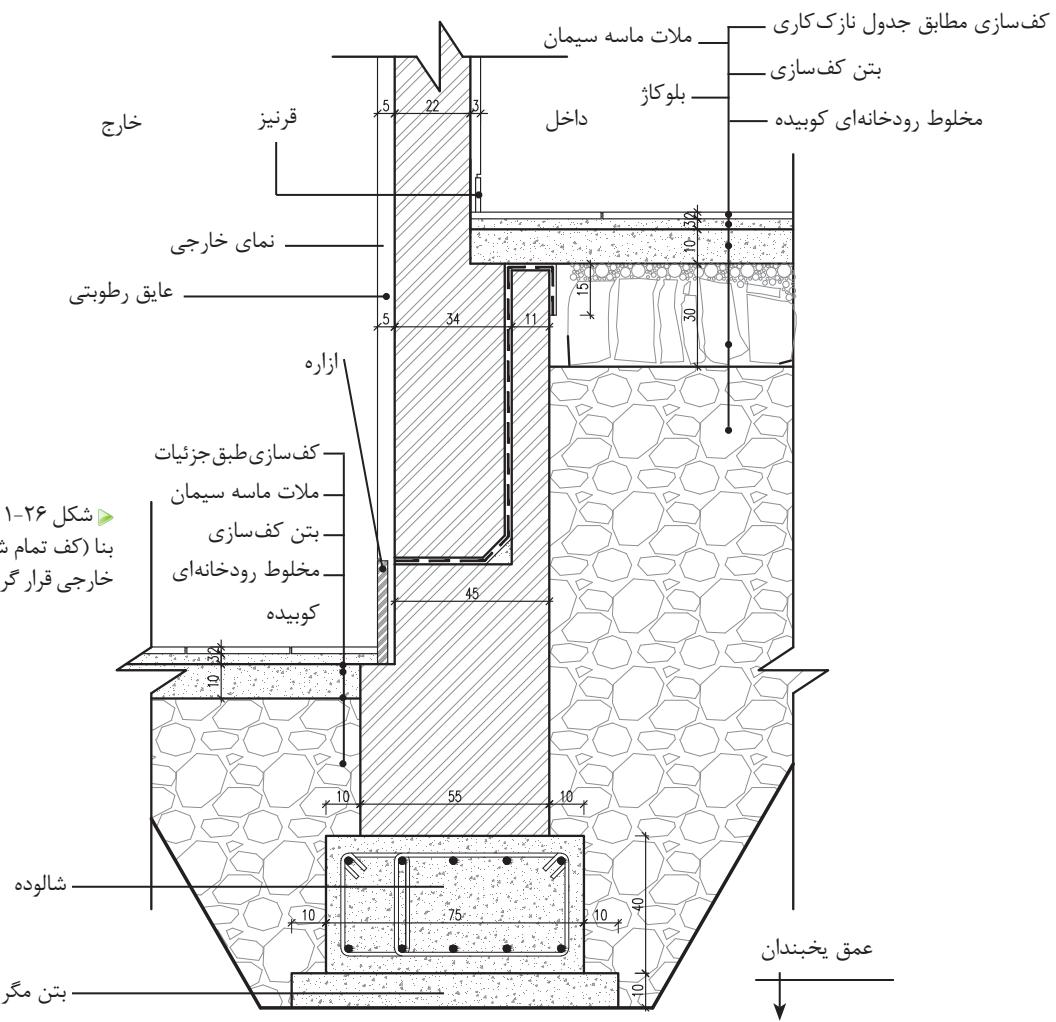

شکل ۱-۲۴ سنگ ازاره پای دیوار خارجی

توجه: اصولاً عایق کاری از روی سطح بلوکاز (حد بالای کرسی چینی که حداقل ۱۰ سانتی متر پایین تر از کف تمام شده است) شروع، و تا روی سنگ ازاره ادامه می یابد.

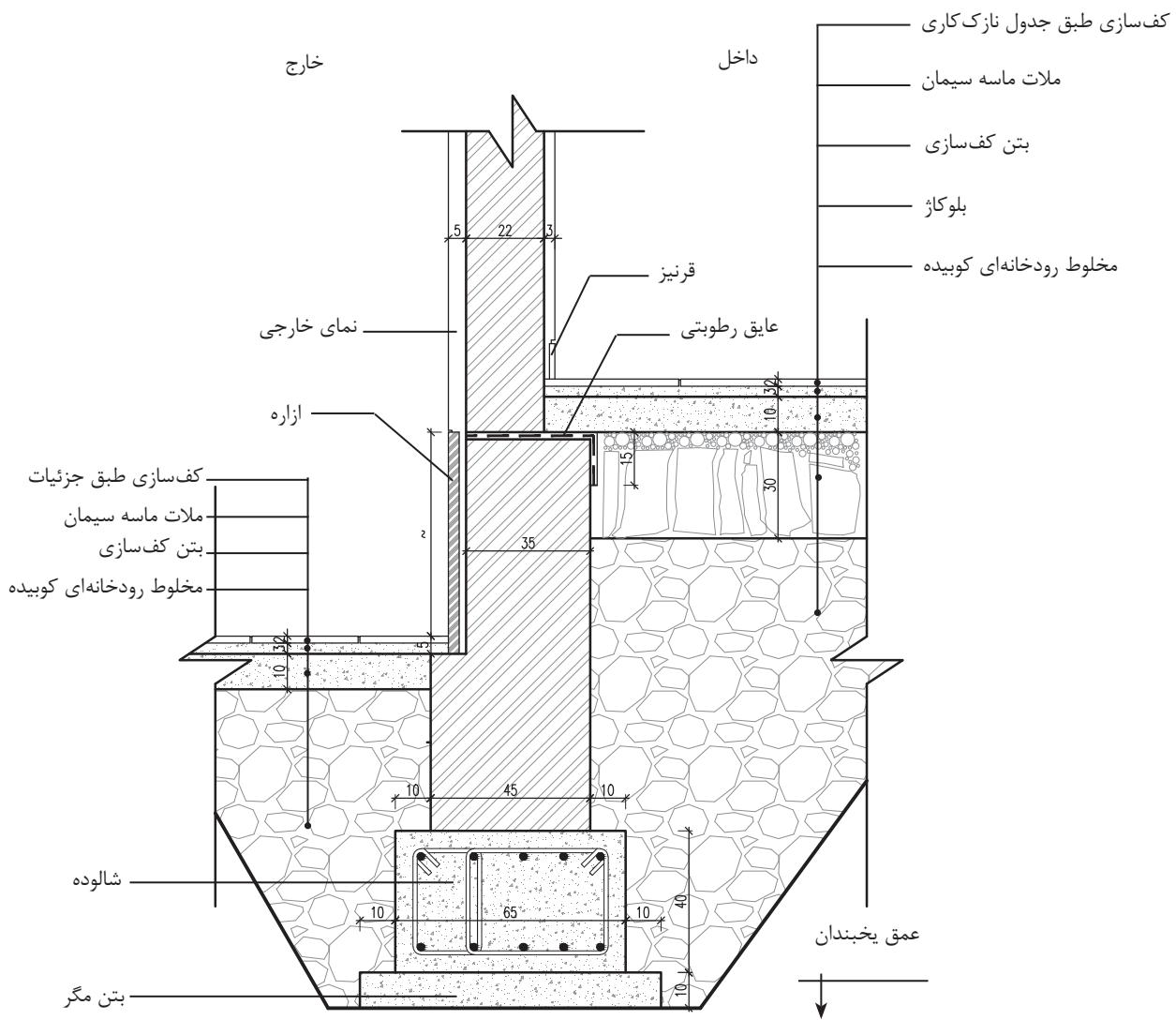
آجر چینی قسمتی از دیوار که از روی پی شروع شده و به زیر کفسازی ختم می شود «کرسی» گویند. این دیوار عامل برطرف کننده نفوذ رطوبت به دیوار بالای خود است و از نفوذ رطوبت از طریق پی جلوگیری می کند. نقش عمدت یک کرسی چینی افزایش تدریجی سطح اتکای دیوار، با توجه به مشخصات زمین و پی است. از نکات قابل توجه در اجرای این دیوار، این است که به دلیل تماس مستقیم و دائم با رطوبت، باید با آجرهای مقاوم و با میزان جذب کم آب اجرا شود. همچنین عرض کرسی چینی باید حداقل به اندازه نیم آجر (۱۰ cm) از دیوار روی آن بیشتر درنظر گرفته شود. محور کرسی و دیوار روی آن حتی الامکان در یک استوار قرار بگیرد. همچنین برای جلوگیری از نفوذ رطوبت باید سطح کرسی چینی با اندود و مصالح مناسب عایق کاری شود، لایه عایق از روی کرسی و از هر طرف به اندازه ۱۰ cm به سمت پایین برگرد.^۱

در صورتی که ازاره بالاتر از سطح کرسی چینی قرار بگیرد، باید حدفاصل آن، از نظر رطوبتی عایق کاری شود (شکل ۱-۲۶).

▶ شکل ۱-۲۶ جزئیات دیوار پیرامونی
بنا (کف تمام شده داخلی بالاتر از کف
خارجی قرار گرفته است)

۱-۳-۱ ترسیم جزئیات ازاره و عایق کاری دیوار ۲۲ سانتی‌متری غیر باوربر^۱

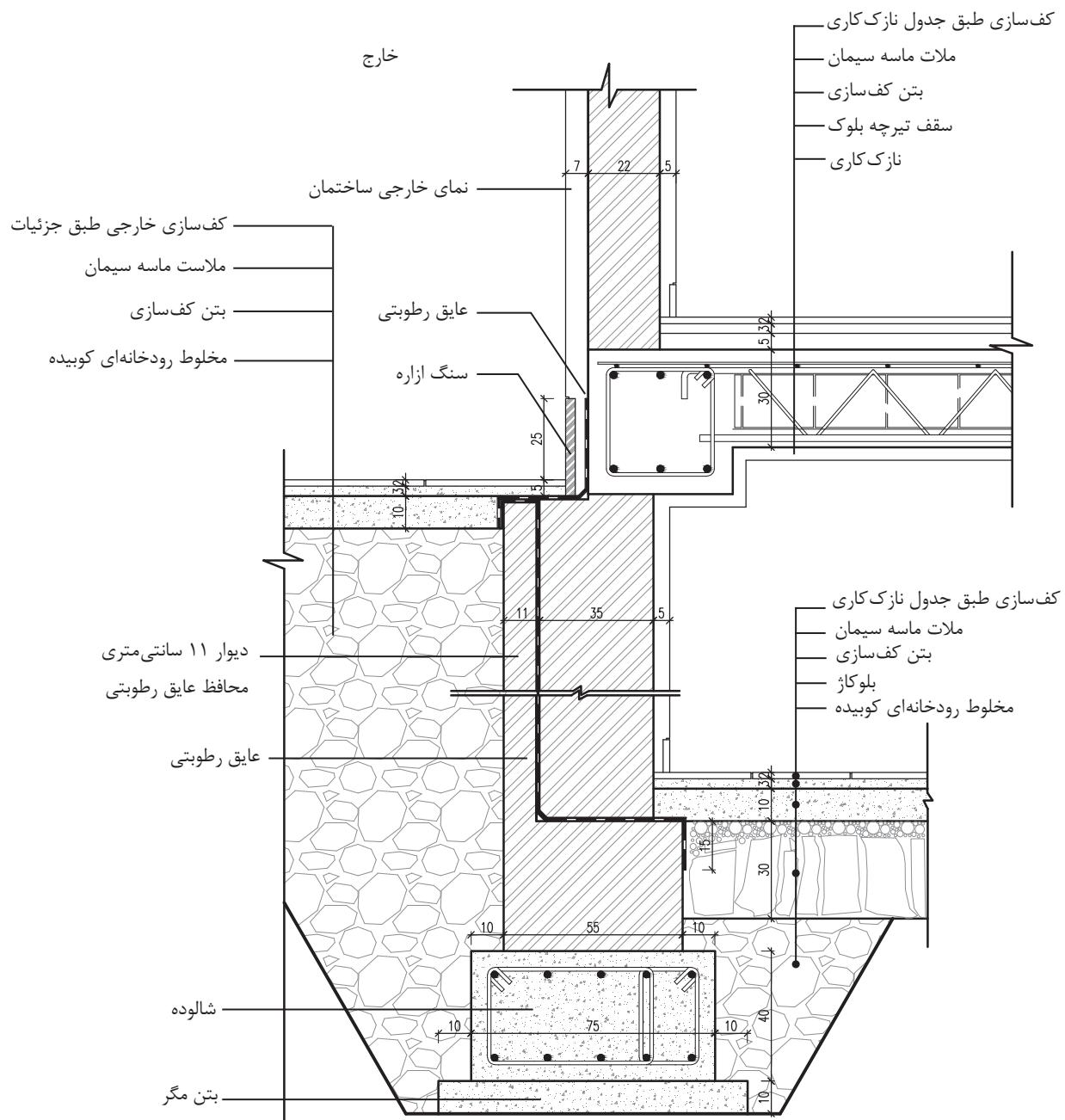

▲ شکل ۱-۲۷ جزئیات دیوار خارجی بنا

(کف تمام شده بالاتر از کف خارجی قرار گرفته است).

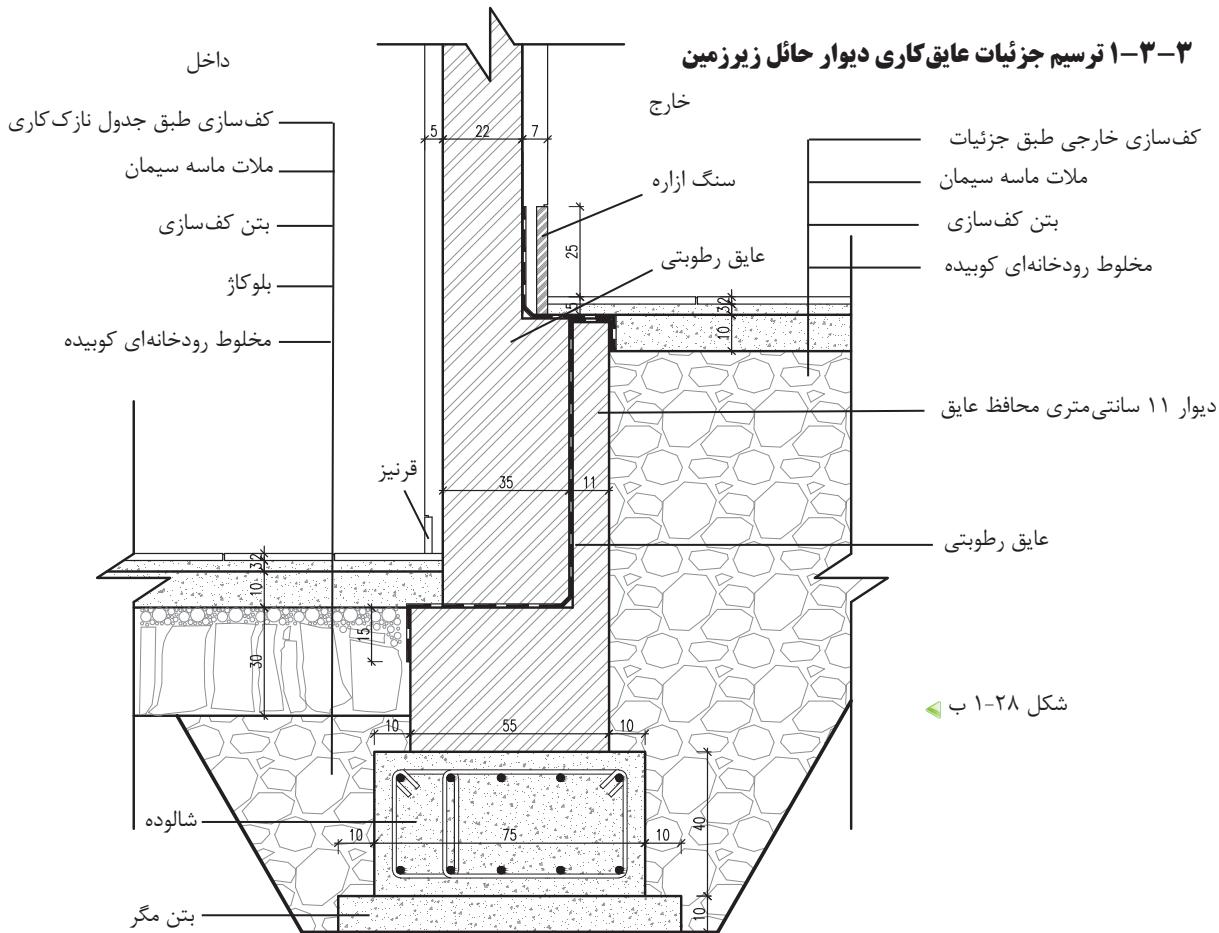
۱- کف تمام شده داخلی بالاتر از کف خارجی قرار گرفته است.

۱-۳-۲ ترسیم جزئیات ازاره و عایق کاری دیوار ۲۲ سانتی متری غیر باربر^۱

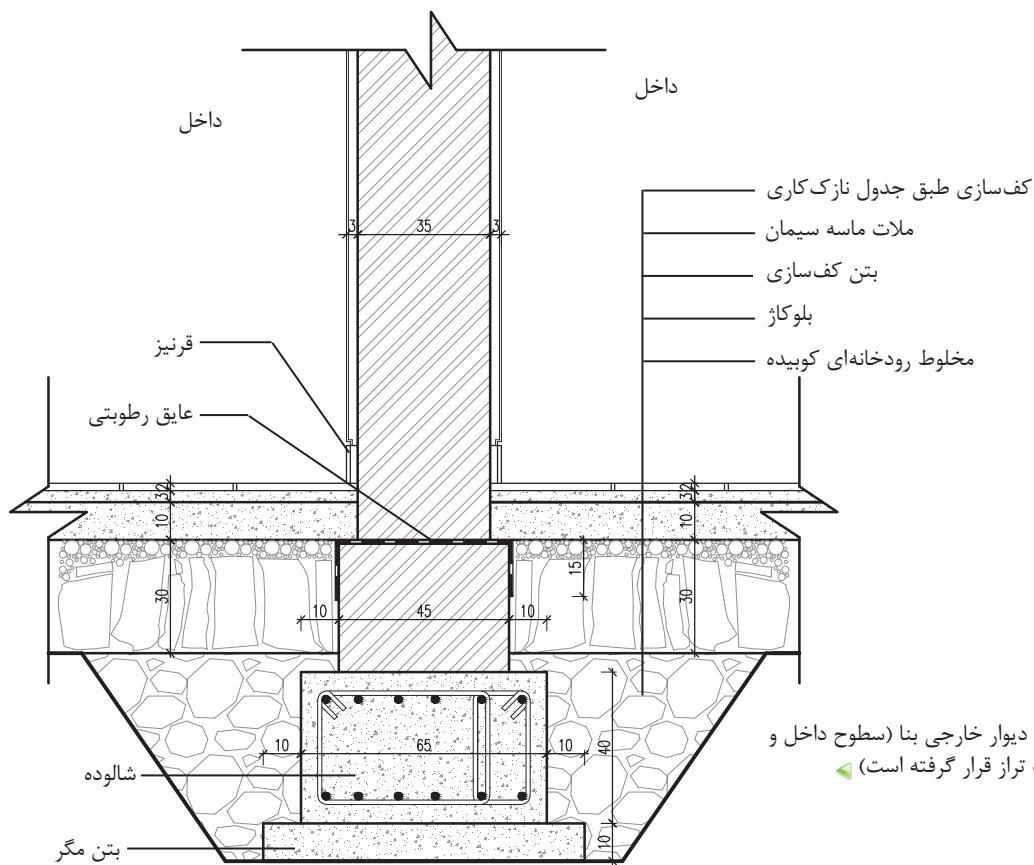

شکل ۱-۲۸ الف جزئیات دیوار خارجی بنا (کف تمام شده
داخل پایین تر از کف خارج قرار گرفته است)

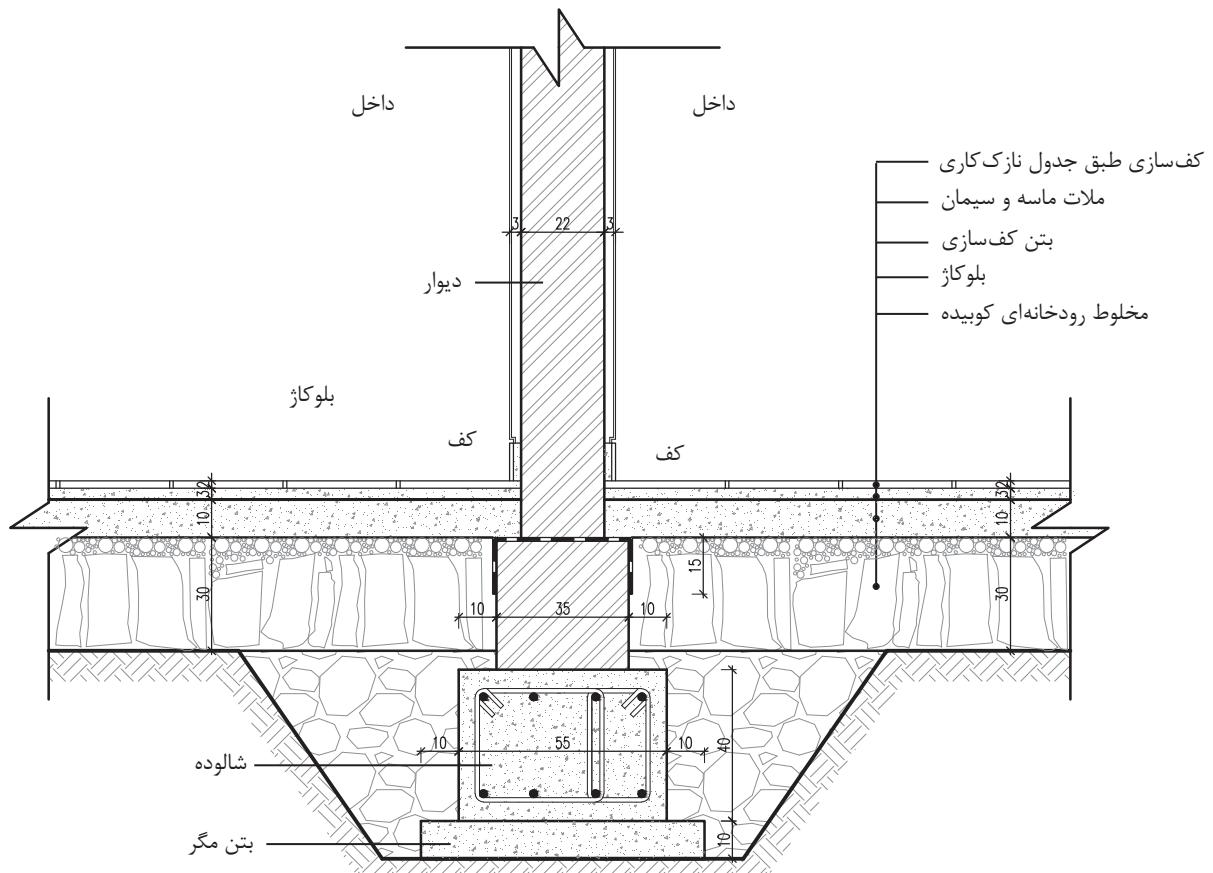
۱- در صورتی که کف تمام شده داخل از کف تمام شده خارج، پایین تر قرار گرفته باشد.

۱-۳-۴ ترسیم جزئیات دیوار داخلی باربر ۳۵ سانتی متری

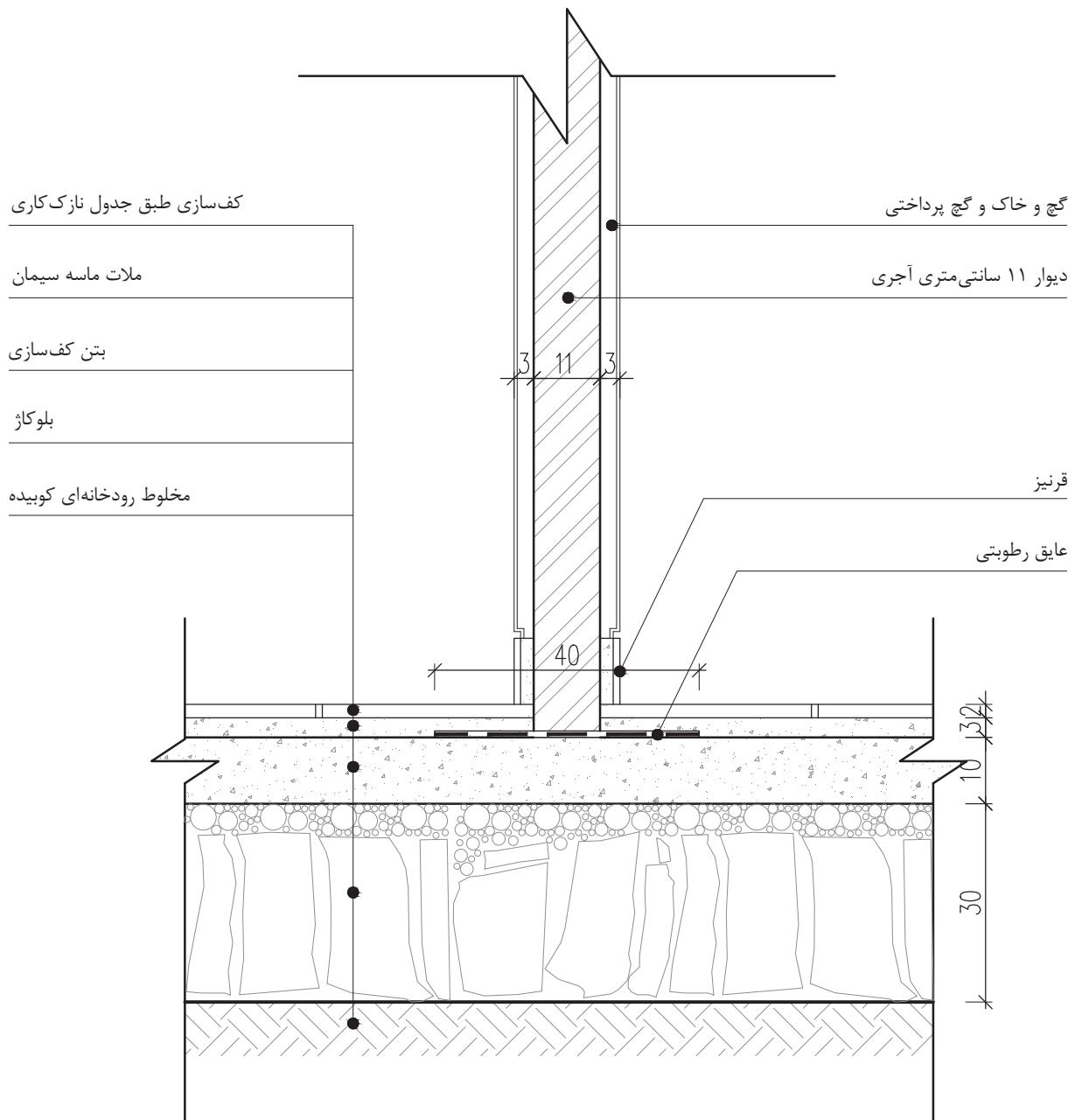

۱-۳-۵ ترسیم جزئیات کفسازی و گرسی چینی دیوار داخلی ۲۲ سانتی‌متری

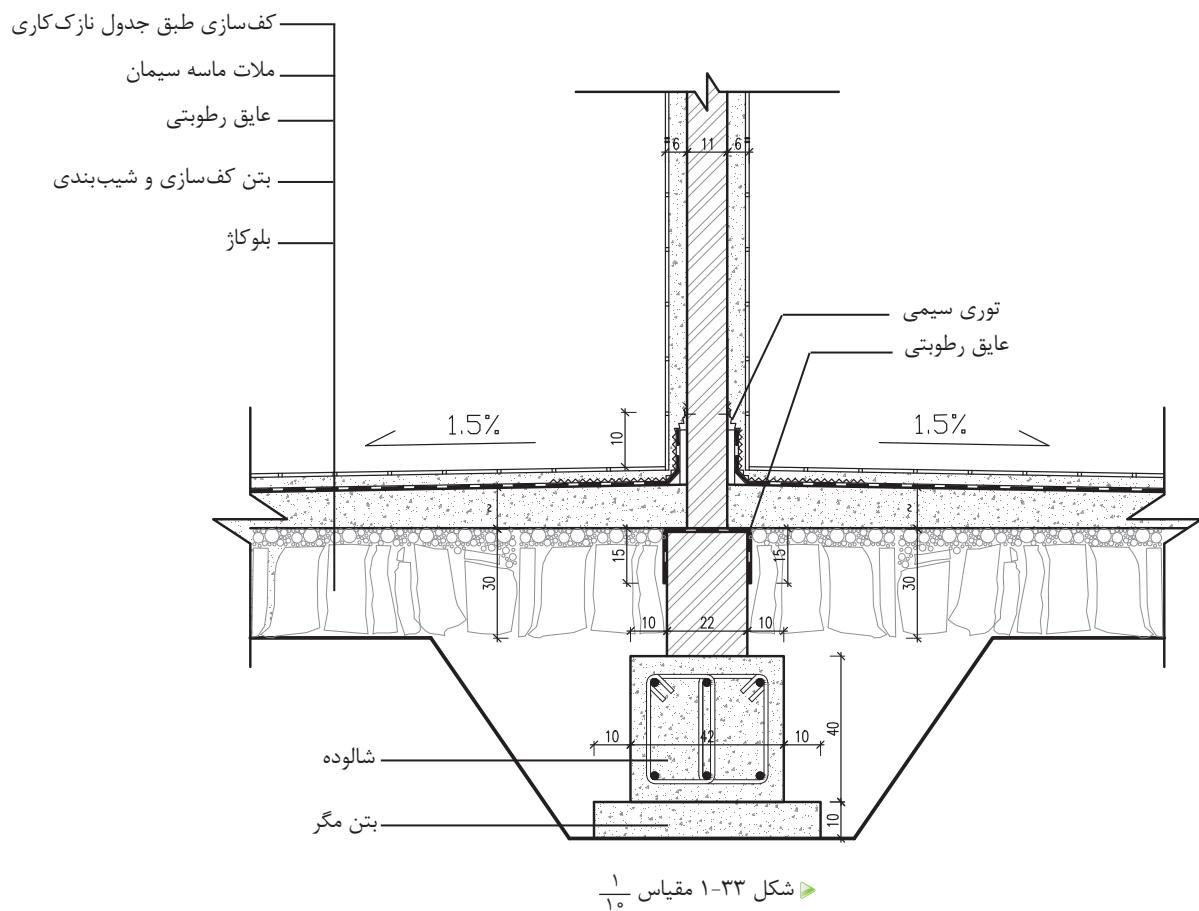
▲ شکل ۱-۳۱ مقیاس $\frac{1}{10}$

۶-۳-۱ ترسیم جزئیات کف‌سازی و گرسی چینی دیوار حائل داخلی ۱۱ سانتی‌متری

شکل ۱-۳۲ مقیاس $\frac{1}{10}$

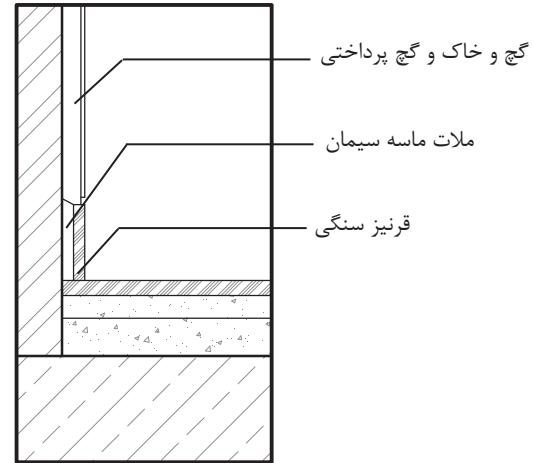
۱-۳-۷ ترسیم جزئیات کف‌سازی و دیوار سرویس‌ها

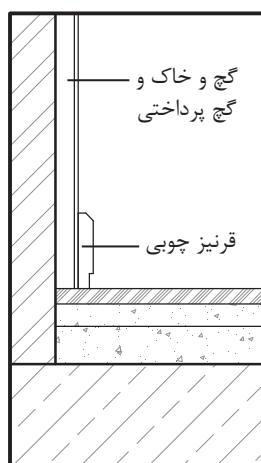
۱-۳-۸ ترسیم جزئیات قرنیزهای داخل ساختمان

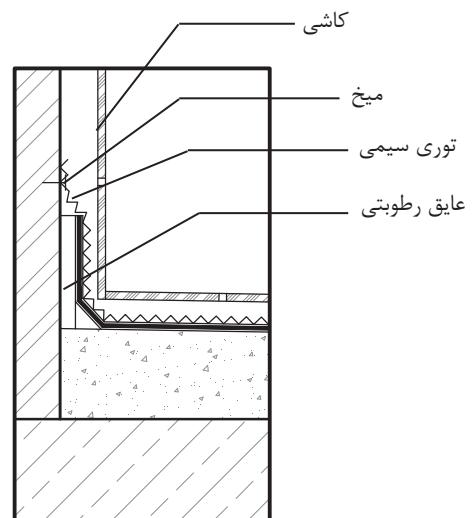
اتصال قرنیز سرامیکی به دیوار

اتصال قرنیز سنگی به دیوار

اتصال قرنیز چوبی به دیوار داخلی

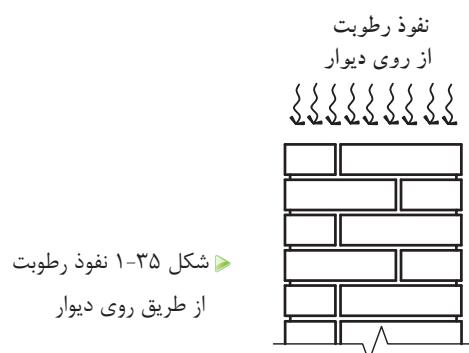

عایق کاری دیوار سرویس^۱

▲ شکل ۱-۳۴ مقیاس $\frac{1}{5}$

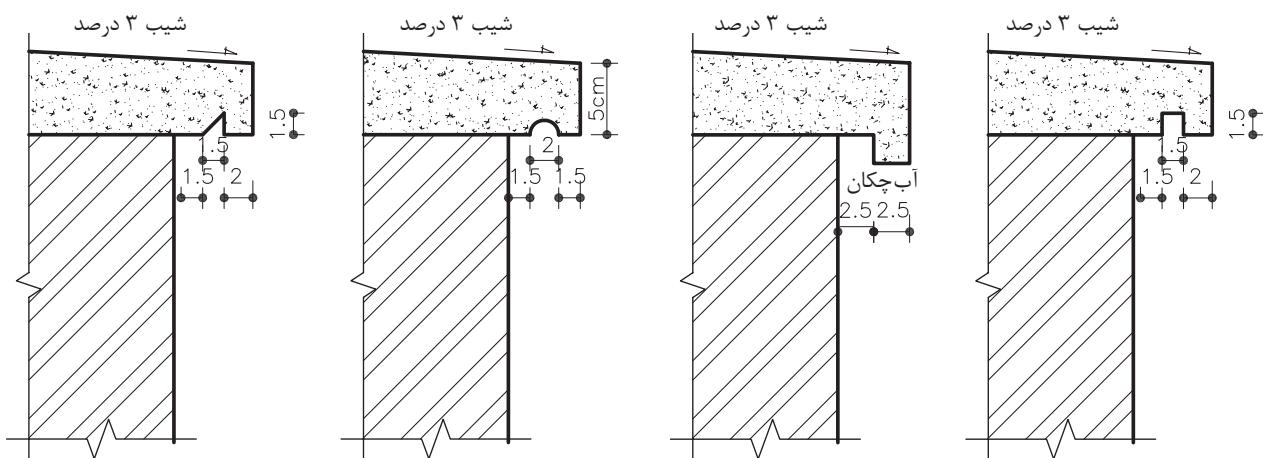
۱- این جزئیات نحوه کاشی کاری و عایق کاری زیر کاشی روی دیوار سرویس های بهداشتی را نشان می دهد و لزوماً در گروه جزئیات قرنیز داخل ساختمان قرار نمی گیرد.

چنانچه بخواهیم مانع از نفوذ رطوبت از طریق روی دیوار شویم، از «درپوش» یا «قرنیز روی دیوار» استفاده می‌شود(شکل ۱-۳۵). عملکرد اصلی درپوش، جلوگیری از نفوذ رطوبت به داخل دیوار و هدایت آب باران به خارج است. جنس درپوش‌ها، معمولاً از مصالحی مانند سنگ، بتن، ورق‌های گالوانیزه و یا مصالح دیگر است.

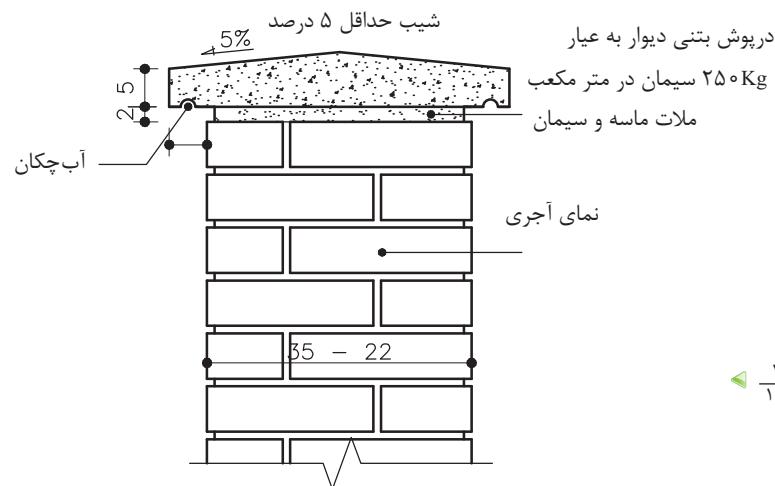
سطح درپوش‌ها با شبیه‌یک طرفه و یا دو طرفه و در حدود ۳ تا ۵ درصد اجرا می‌شود و لب آن به اندازه لازم و به صورت افقی از دیوار خارج شده و در زیر آن شیاری به عنوان آب‌چکان تعییه می‌گردد.

شکل ۱-۳۶ نمونه‌های مختلفی از درپوش یا قرنیز روی دیوار و آب‌چکان‌های تعییه شده در لبه زیرین آن را نشان می‌دهد. عمق آب‌چکان باید به اندازه‌ای باشد که آب باران به خوبی از آن خارج شده و امکان رسیدن به سطح بدنه دیوار نما را نداشته باشد.

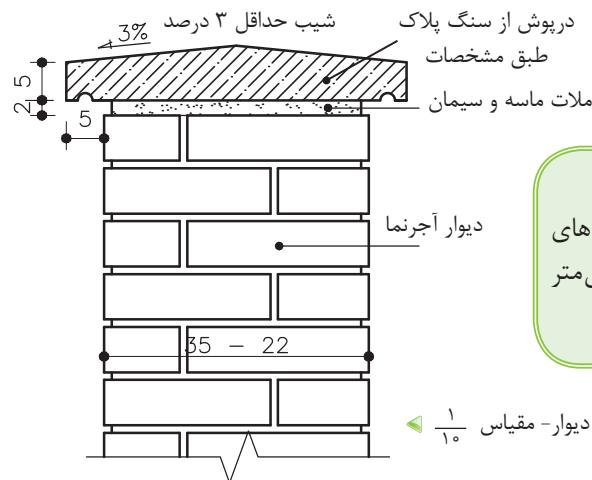
شکل ۱-۳۶ انواع درپوش روی دیوار مقیاس ۱:۵

۱-۳-۹ ترسیم جزئیات درپوش بتنی روی دیوار

شکل ۱-۳۷ مقیاس $\frac{1}{10}$

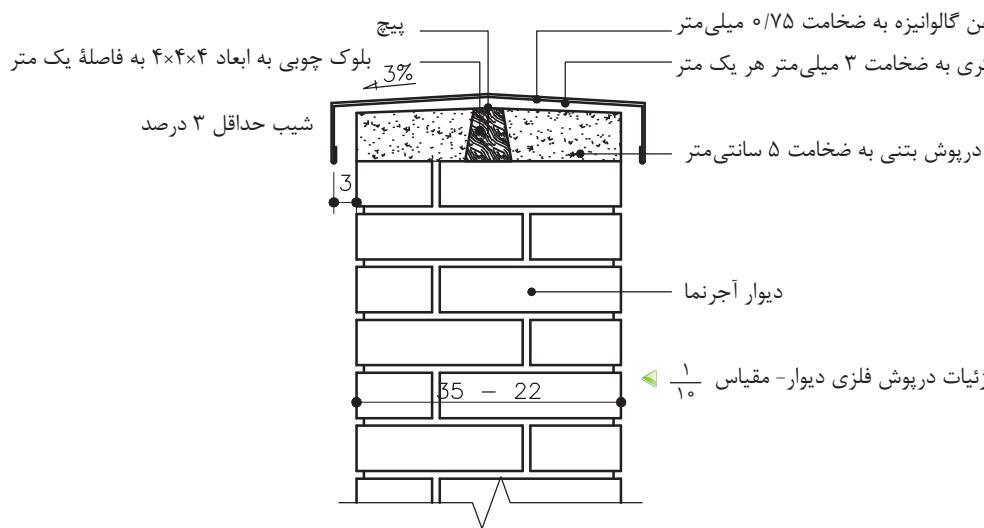
۱-۳-۱۰ ترسیم جزئیات درپوش سنگی روی دیوار

نکته: حداقل ضخامت سنگ‌های درپوش 40 میلی‌متر یا 4 سانتی‌متر است.

شکل ۱-۳۸ جزئیات درپوش سنگی دیوار- مقیاس $\frac{1}{10}$

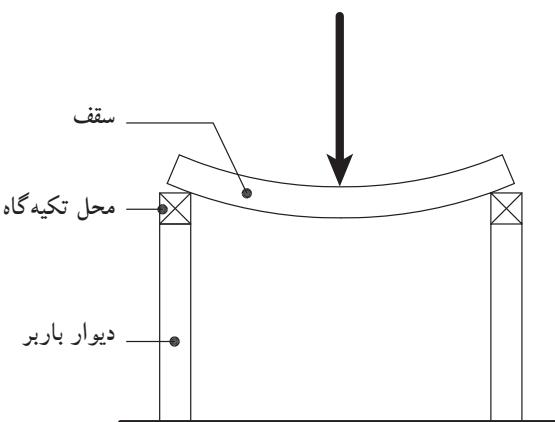
۱-۳-۱۱ ترسیم جزئیات درپوش فلزی روی دیوار

شکل ۱-۳۹ جزئیات درپوش فلزی دیوار- مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۴ سقف‌ها

سقف‌ها، هر فضایی را امن می‌نماید و به آن آسایش می‌بخشد و در برابر هجوم عوامل طبیعی مانند آفتاب و برف و باران حفظ می‌نماید. سقف‌ها با مصالح مختلف و با روش‌های متفاوت اجرا می‌گردند. سقف‌ها با توجه به نوع مصالح مصرفی و ساختار اجرایی آن به انواع مختلف تقسیم می‌شوند، از انواع سقف‌ها می‌توان سقف طاق ضربی، تیرچه بلوك، بتني پيش ساخته يا در جا و انواع سقف‌های مرکب فولادی و بتني^۱ که امروزه رواج بيشتری پيدا كرده‌اند، نام برد. در اين بخش از كتاب و مطابق با استاندارد آموزشي سقف طاق ضربی در ساختمان‌های بنایی معرفی می‌شود. در ساختمان‌های بنایی با دیوارهای باربر، سقف، بار خود را مستقيماً به دیوارها منتقل می‌کند. به همین دليل بایستی در محل تکيه‌گاه، اتصال کافی بين سقف و دیوارها برقرار گردد(شکل ۱-۴۰).

► شکل ۱-۴۰ اثر نیرو بر سقف

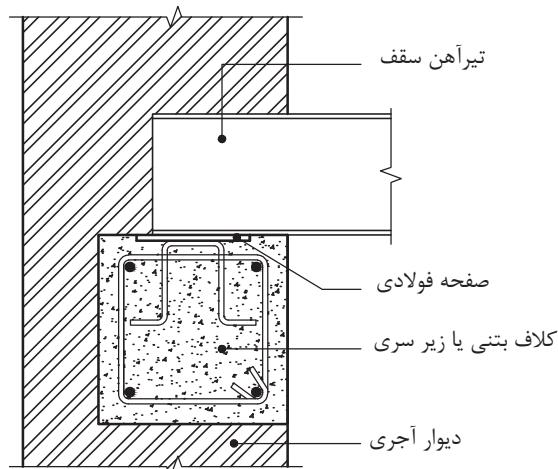
ساده‌ترین نوع سقف‌های افقی که در این نوع سازه‌ها اجرا می‌گردد، سقف طاق ضربی است، که از تیرآهن‌ها به عنوان اعضاء باربر و از آجر به عنوان پرکننده بین تیرآهن‌ها و همچنین به عنوان اعضای فشاری سقف که باعث انتقال نیرو می‌گردد، استفاده می‌شود (شکل ۱-۴۱).

► شکل ۱-۴۱ سقف طاق ضربی

۱- به سقف‌های مرکب فولادی و بتني، سقف‌های کامپوزیت می‌گویند. سقف‌های کامپوزیت کرومیت و کامپوزیت عرش فولادی دو نمونه متداول از سقف‌های کامپوزیتی هستند.

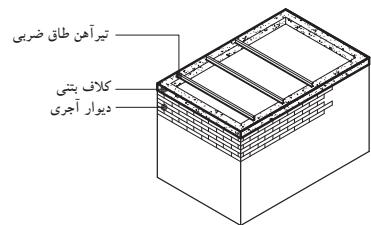
۱-۴-۱ سقف طاق ضربی در ساختمان‌هایی با دیوار باربر: در تیرریزی این نوع سقف، ابتدا باید روی دیوار، یک کلاف بتنی یا فلزی^۱ سرتاسری، در تراز زیر تیرآهن‌ها، پیش بینی شود(شکل ۱-۴۲).

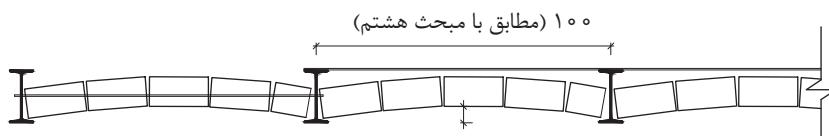
شکل ۱-۴۲ قرارگیری کلاف بتنی

این عمل به‌این دلیل که اگر سرتیرآهن، مستقیماً روی دیوار آجری قرار بگیرد، به علت کم بودن عرض بال تیرآهن و فشارهای واردہ بریک نقطه، لذا آجر زیر تیرآهن در اثر نیروی زیاد خواهد شکست و باعث خرد شدن سایر آجرها و دیوار خواهد شد(شکل ۱-۴۳).

مطابق با مبحث هشتم مقررات ملی ساختمان، فواصل محور تا محور تیرآهن‌های سقف باید از ۱۰۰ سانتی‌متر بیشتر شود^۲ و به صفحات فولادی که قبلاً در کلاف افقی جای گرفته‌اند جوش می‌شوند(شکل ۱-۴۴)

شکل ۱-۴۳ اتصال تیر آهن به کلاف بتنی

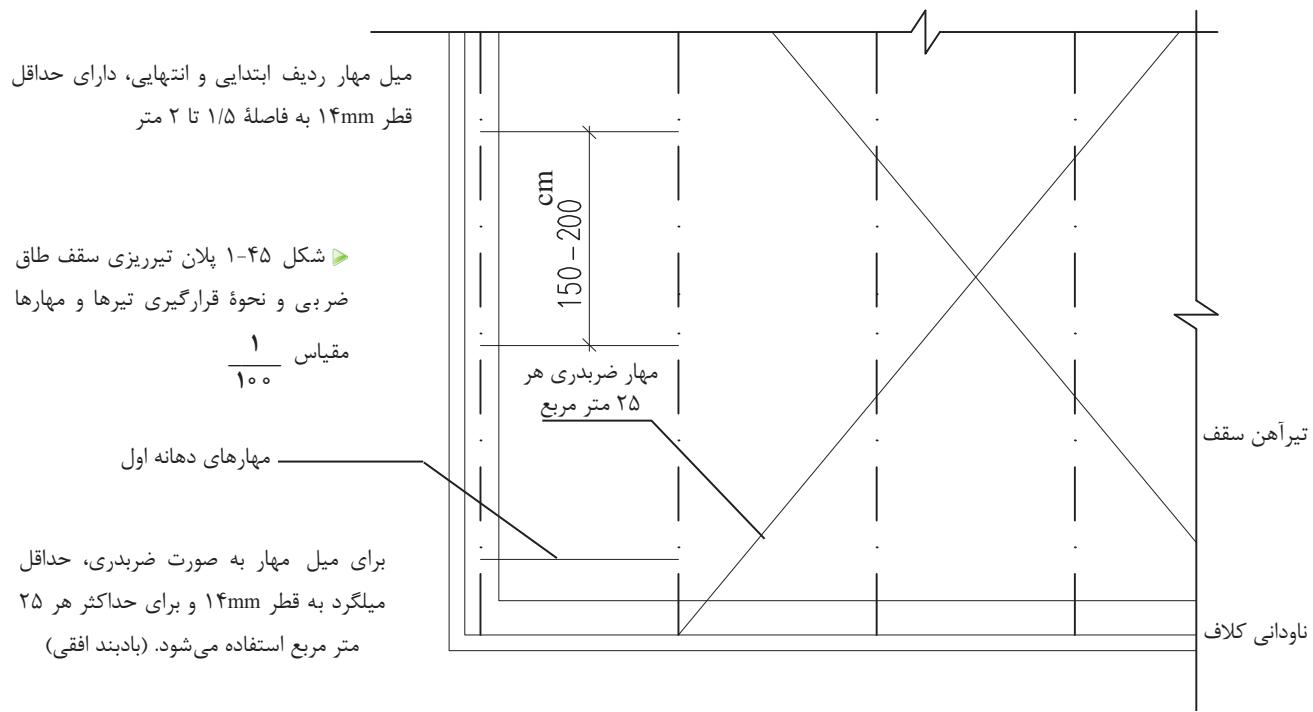

شکل ۱-۴۴ فاصله تیرآهن‌ها در سقف طاق ضربی

۱- مطابق مبحث هشتم مقررات ملی ساختمان عرض کلاف بتنی باید هم عرض دیوار بوده، مگر در دیوارهای خارجی که به منظور نمازایی می‌توان کلاف را حداکثر تا ۱۲ سانتی‌متر از عرض دیوار کمتر درنظر گرفت ولی در هیچ شرایطی عرض کلاف افقی باید از ۲۰ سانتی‌متر کمتر باشد. ارتفاع کلاف نیز از ۲۰ سانتی‌متر کمتر نباشد.

۲- این فاصله در نشریه ۹۲ معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری ۸۰-۱۱۰ سانتی‌متر ذکر شده است.

برای جلوگیری از جایه جا شدن تیرها و حفظ یکپارچگی سقف در مقابل نیروهای جانبی، در طول دهانه، تیرآهن‌های سقف را با تسمه‌ها و یا میلگردهای مهار، به قطر حداقل ۱۴ میلی متر و به صورت ضربدری به یکدیگر متصل می‌کنند. تعداد این ضربدرها برای هرسطح حداقل ۲۵ مترمربع، یک عدد است. آخرین تیرآهن سقف نیز باید هر $1/5$ تا ۲ متر به تیرآهن ماقبل خود مهار گردد. زیرا تیرهای کناری همواره از یک طرف تحت نیروهای کناری قرار داشته و برای جلوگیری از رانش تیرها، از میلگرد مهار استفاده می‌گردد (شکل‌های ۱-۴۵ و ۱-۴۶).^۱

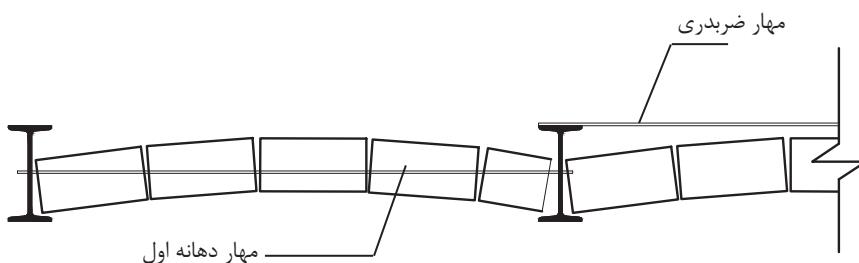
پس از مرحله تیرریزی و تراز کردن آن، تیرآهن‌ها و میلگردها را با «سرنج»^۲ رنگ زده تا از زنگ‌زدگی آن جلوگیری شود. این کار بعد از نصب صورت می‌گیرد، زیرا در موقع حمل و نصب، مقداری از پوشش رنگ‌ها از بین رفت و به هنگام جوشکاری نیز مقداری از رنگ‌ها در محل جوش و بر

۱- برای اطلاع به مبحث هشتم مقررات ملی ساختمان مراجعه کنید.

۲- سرنج: ضدزنگ، جهت جلوگیری از رسیدن رطوبت به تیرآهن‌ها و زنگ زدگی آنها به کار می‌رود.

اثرگرمای زیاد از بین می‌رود.

پوشش آجری که معمولاً برای این گونه سقف‌ها اجرا می‌شود، شامل آجر و ملات گچ و خاک است که به صورت ضربی و به ضخامت $\frac{1}{2}$ آجر اجرا می‌گردد. میزان خیز برای اجرای طاق ۳ تا ۵ سانتی‌متر و به صورت یکنواخت است (شکل ۱-۴۷).

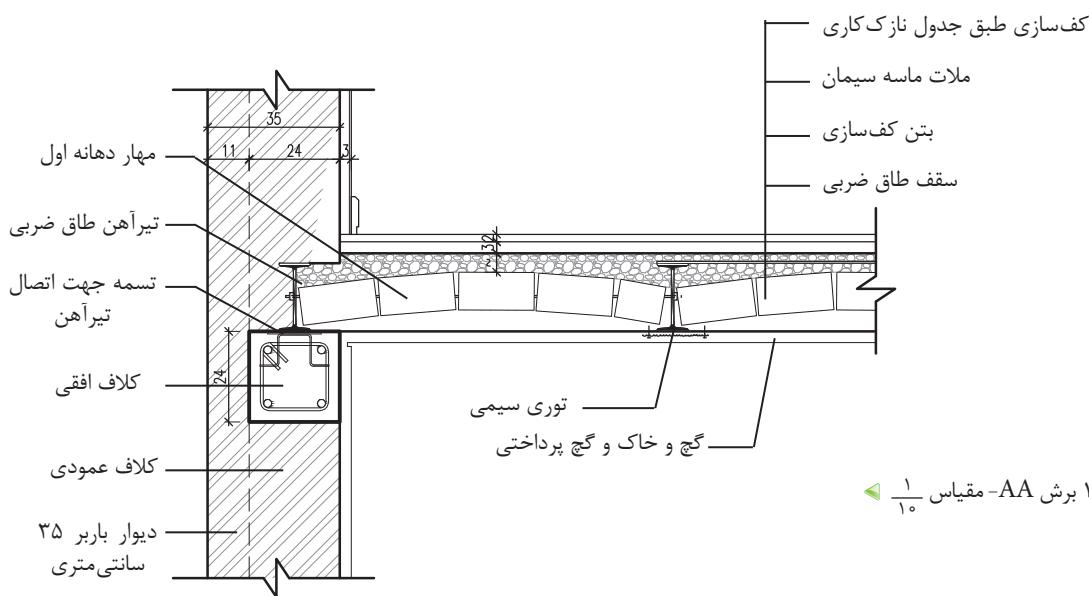

شکل ۱-۴۷ میزان خیز در طاق ضربی (بدون مقیاس)

در اجرا سعی می‌شود در قسمت ابتدایی و پایانی قوس، از آجر کامل استفاده شود. پس از اتمام پوشش سقف و برای استحکام کافی و پرشدن خلل و فرج، باید روی سقف را با دوغاب گچ پوشاند، به طوری که درزهای بین آجرها پرگردد، زیرا گچ خاصیت منبسط شدن دارد.

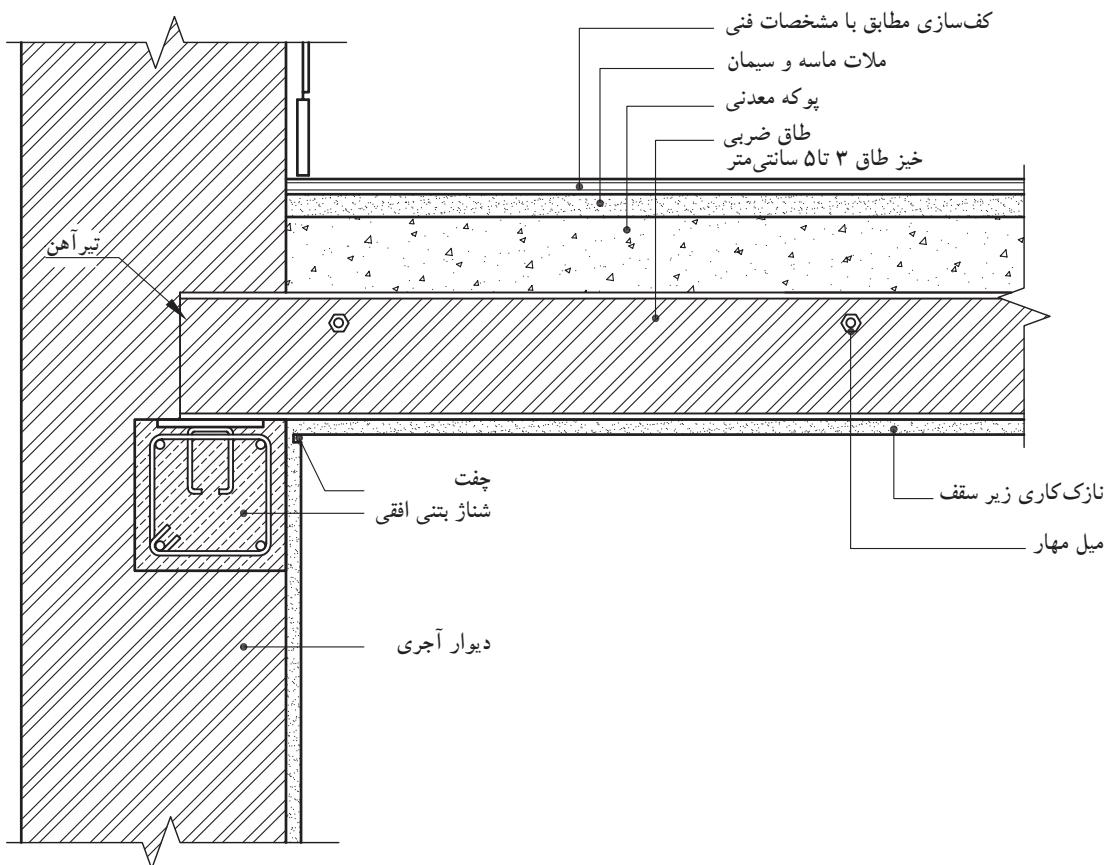
برای پوشش نهایی نیز، سطح طاق ضربی را تا تراز مورد نظر با مواد پرکننده سبک مانند پوکه معدنی یا صنعتی پر می‌کنند و نسبت به کف‌سازی آن اقدام می‌شود. حداقل ضخامت مواد پرکننده جهت شیب‌بندی و عایق‌کاری ۵ سانتی‌متر است.

۱-۴-۲ ترسیم جزئیات سقف طاق ضربی

شکل ۱-۴۸ برش AA - مقیاس $\frac{1}{10}$

۴-۳-۱ توسيع جزئيات سقف طاق ضربی به دیوار در جهت عمود بر تیرریزی سقف

شکل ۱-۴۹ برش BB - مقیاس $\frac{1}{10}$

طبق مبحث هشتم مقررات ملی ساختمان، لازم است انتهای تیرآهن‌های سقف توسط تیرآهن‌های دیگری که در امتداد عمود بر تیرهای سقف هستند، به یکدیگر متصل شود.

شکل ۱-۵۰ دستانداز پشت بام

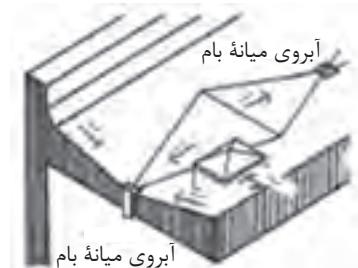
۱-۵ دستانداز و آبروی پشت بام

«دستانداز» یا جان پناه معمولاً به منظور حفاظت افراد بروی پشت بام اجرا می‌گردد، که دارای جزئیات ویژه‌ای است (شکل ۱-۵۰). از دستانداز جهت اجرای عایق بر روی پشت بام اتاقک راه‌پله (خرپشته) نیز استفاده می‌شود.

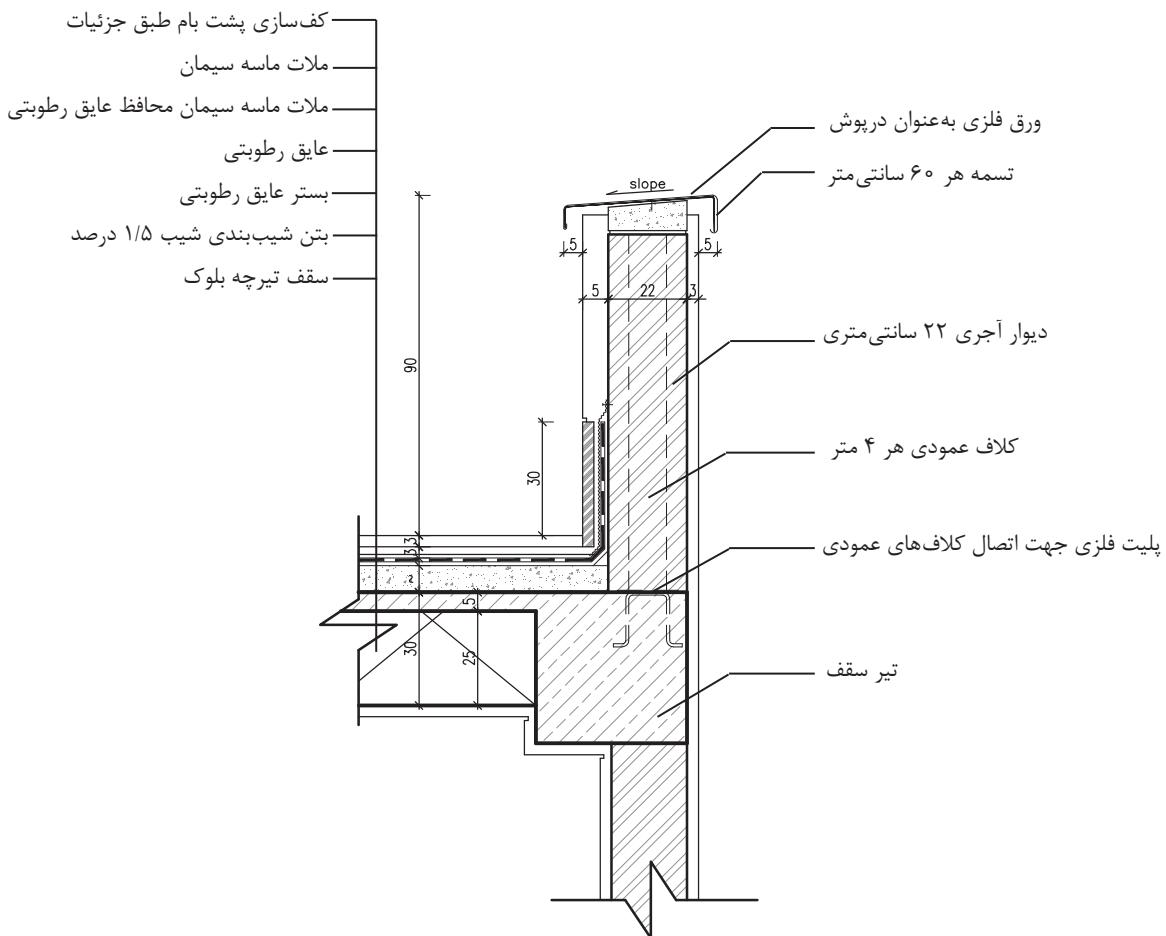
ابتدا دیوار آجری با ملات ماسه و سیمان به نسبت ۱:۶ و با عرض حداقل ۲۵ سانتی‌متر از روی لایه قیرگونی در کف اجرا شده، سپس با درپوش بتنی ۱:۵ با دولبه ۵ سانتی‌متر از دو طرف، به منظور آب‌چکان و یا از درپوش با ورق گالوانیزه و تسممه‌های فلزی به ضخامت ۳ میلی‌متر و عرض ۳ سانتی‌متر

و همچنین از نوع سنگی «تراورتن» به عرض ۳۵ سانتی‌متر و ضخامت ۳-۵ سانتی‌متر به کار می‌رود. اجرای آبرو در بام، جهت حفظ و نگهداری سقف ساختمان از نفوذ باران به داخل و هدایت آب باران به فاضلاب، در کنار دستانداز و یا در وسط بام اجرا می‌شود (شکل ۱-۵۱).

۱-۵-۱ ترسیم جزئیات اجرای دیوار جان‌پناه بام و نحوه عایق‌کاری آن

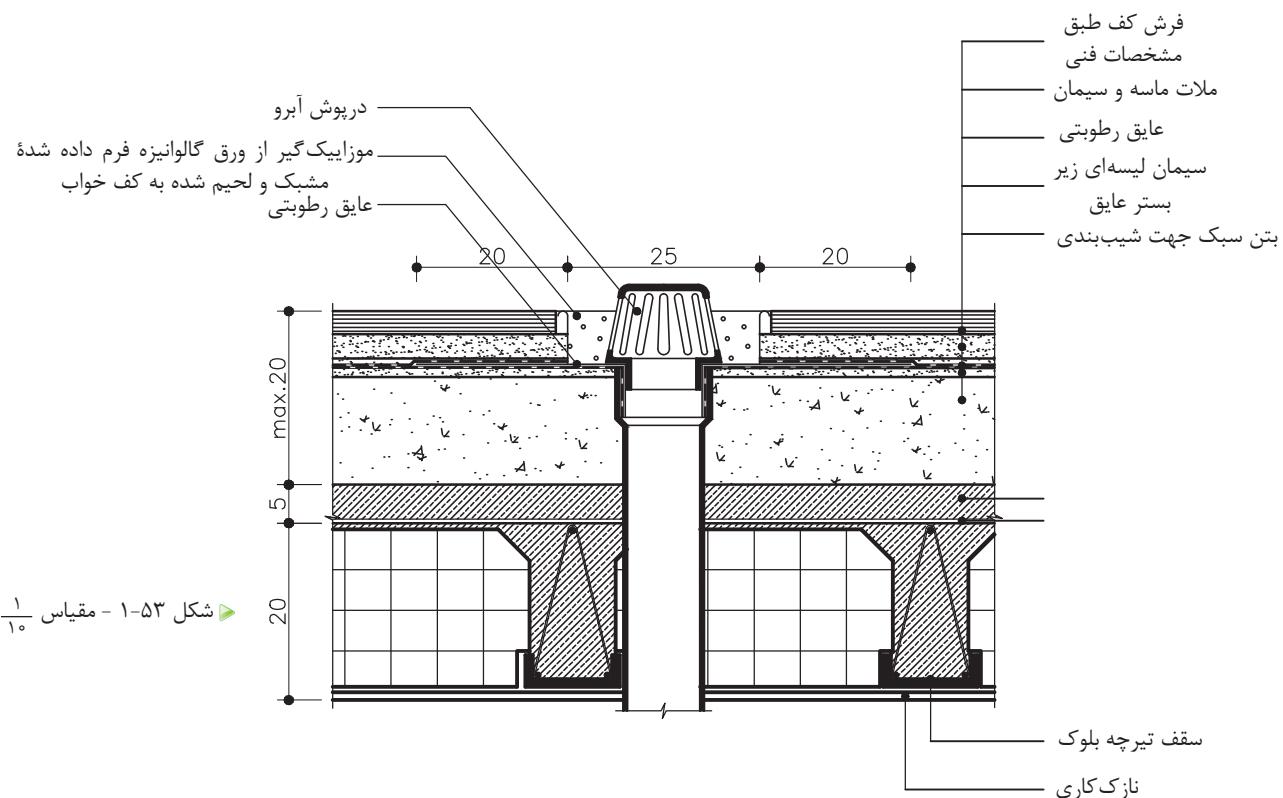
شکل ۱-۵۱ آبروی کف در وسط یا
کناره دیوار جان‌پناه

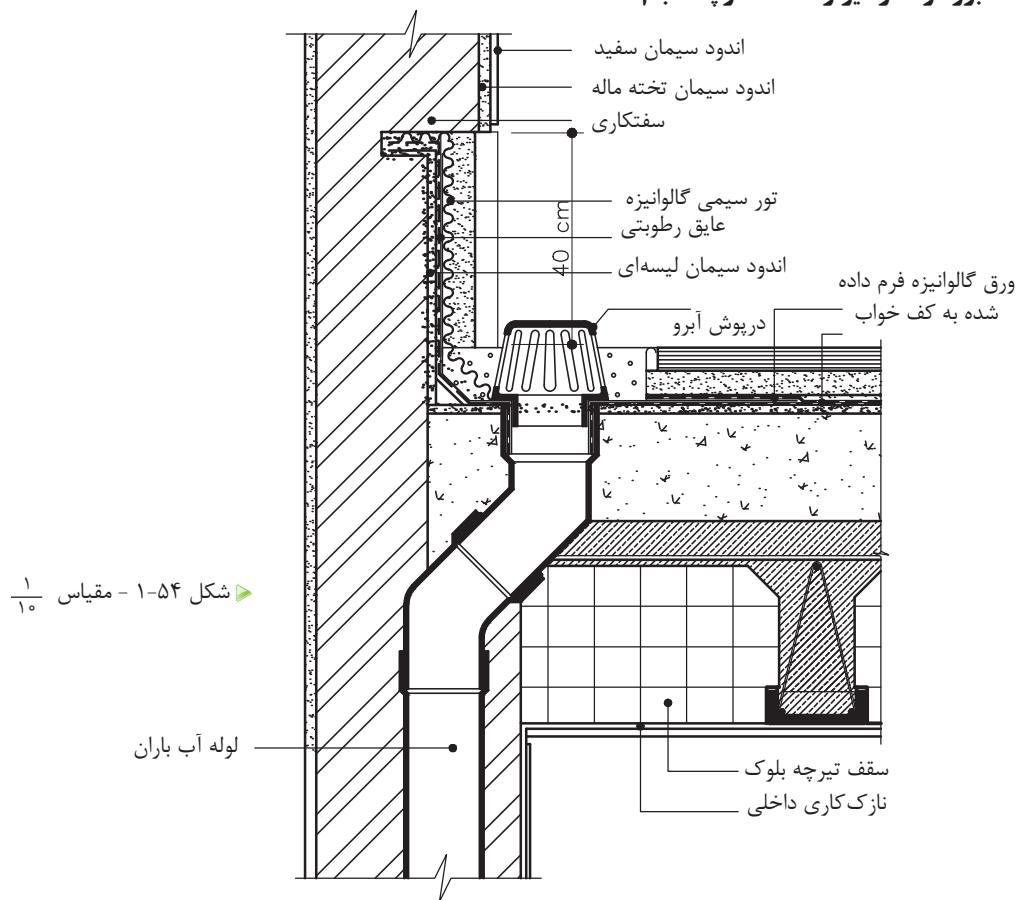
شکل ۱-۵۲

۱- لایه‌های قائم عایق روی دیوارهای جان‌پناه پیرامون بام، دور محل عبور کانال‌های کولر، هواکش‌ها، دودکش‌ها و لوله‌های تأسیساتی و ... را باید حداقل ۳۰ cm بالاتر از سطح بام اجرا نمود و به عرض حداقل ۱۰ cm به طور افقی روی دیوار برگرداند و سپس لایه محافظ روی آن را اجرا کرد.

۱-۵-۲ ترسیم جزئیات آبروی بام در وسط پشت بام

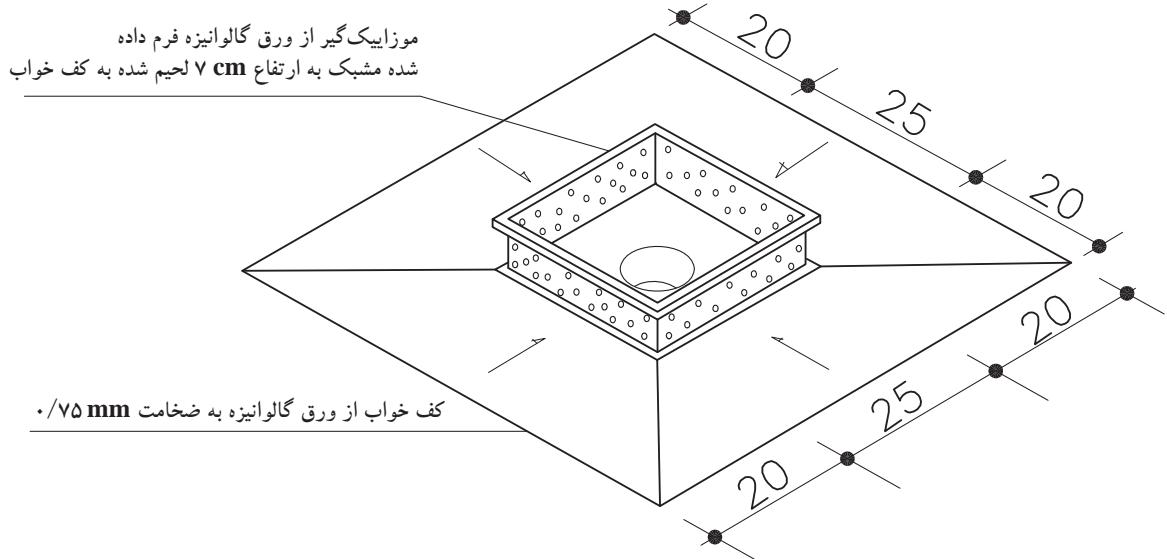
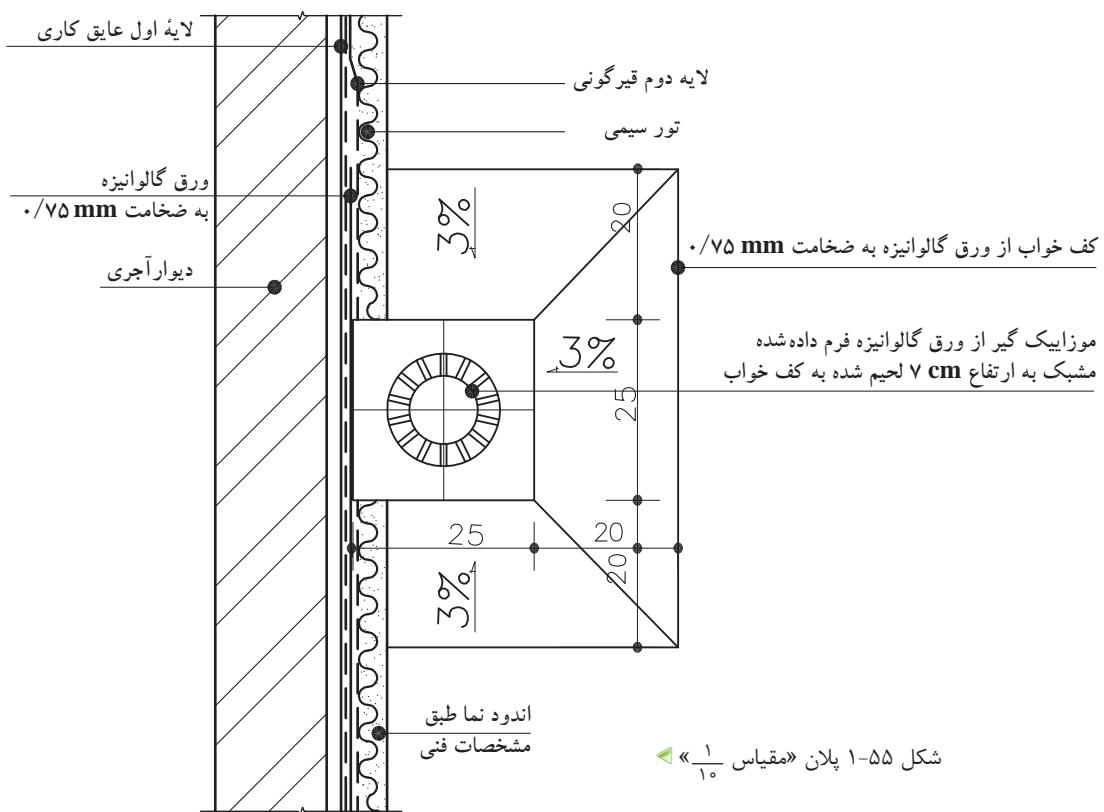

۱-۵-۳ ترسیم جزئیات آبرو در کنار دیوار دست‌انداز پشت بام

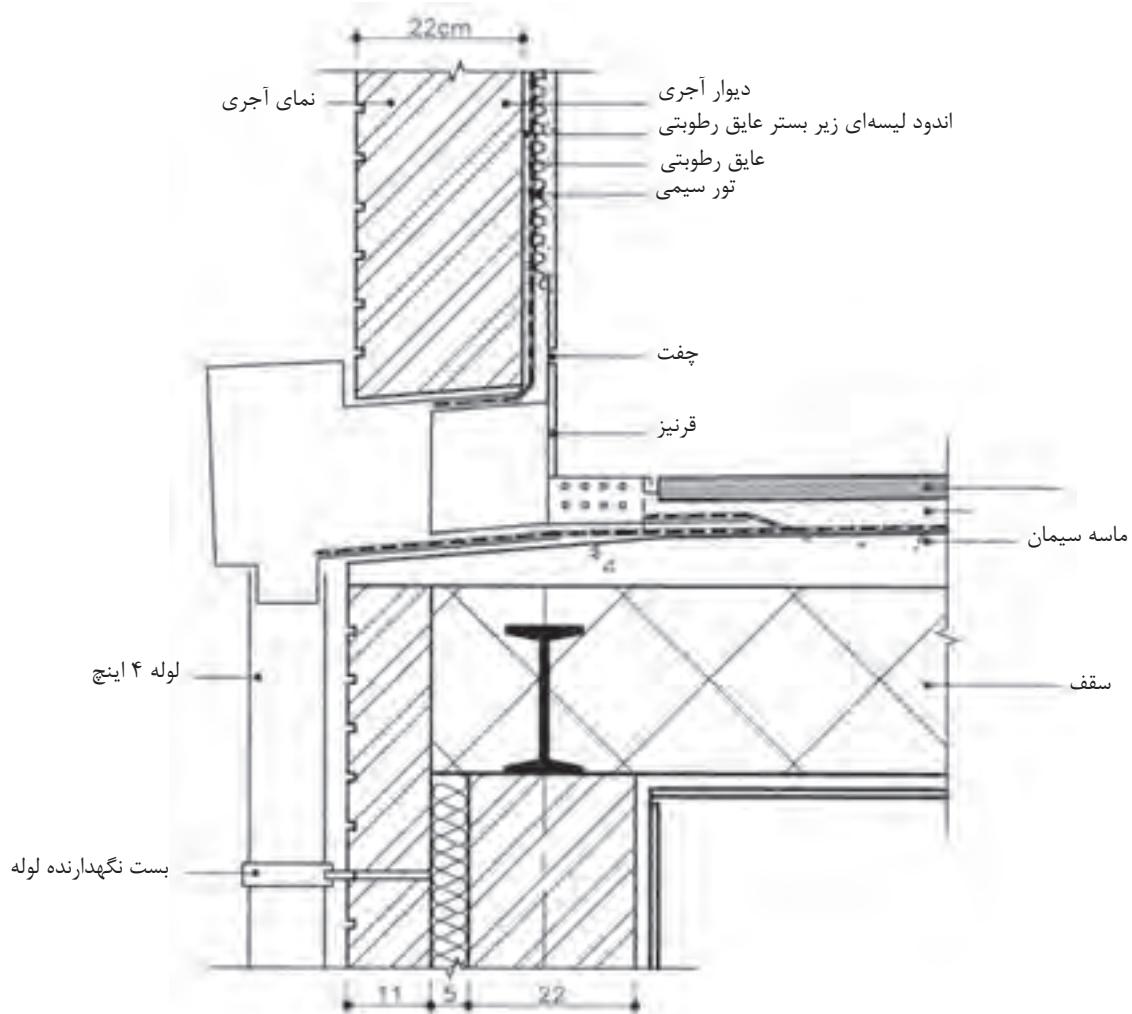
۴-۵-۱ ترسیم پلان و تصویر مجسم از کف خواب و موزاییک گیر آبروی میانی جزئیات آبرو

در کنار دست‌آزاد

شکل ۱-۵۶ تصویر سه‌بعدی کف خواب و موزاییک گیر (بدون مقیاس)

۱-۵-۵ ترسیم جزئیات اتصال آبروی نمایان «ناودانی» به دیوار

شکل ۱-۵۷ - مقياس $\frac{1}{10}$

۱-۶ سقف کاذب

سقف کاذب سقفی است که به زیرسازه سقف اصلی ساختمان متصل بوده و با آن به سازه سقف اصلی وارد می‌شود. بدین ترتیب بین سقف مذکور و قسمت زیرین سازه اصلی فضای خالی به وجود می‌آید این سقف‌ها می‌توانند صاف و یا به شکل‌های مختلف ساخته شوند. مهم‌ترین دلایل استفاده از سقف‌های کاذب را می‌توان:

- ۱- جهت ایجاد رویه‌ای برای پوشش قسمت زیر سقف اصلی ساختمان،
- ۲- ایجاد فضایی برای جاسازی تأسیسات و تجهیزات سبک وزن،
- ۳- بهبود عایق‌بندی صوتی و حرارتی،
- ۴- حفاظت از اسکلت ساختمان مخصوصاً اسکلت فلزی در برابر حریق،
- ۵- ایجاد امکاناتی برای کنترل صوت و جذب آن،
- ۶- ایجاد سقفی کوتاه‌تر برای فضاهای داخل ساختمان اشاره کرد. از نظر جنس، سقف‌های کاذب دارای انواع مختلف بوده که معمول ترین آن سقف کاذب رابیتس با پوشش

سفیدکاری است. جنس‌های دیگری مانند آلومینیوم، چوب، مواد آکوستیک، ساندویچ پنل‌ها و... نیز در مکان‌های گوناگون قابل استفاده‌اند (شکل‌های ۱-۵۸ الی ۱-۶۳).

شکل ۱-۵۸-۱ سقف کاذب از نوع رابیتس با اندود گچی و رابیتس کاری زیر سقف کاذب

شکل ۱-۵۹ سقف کاذب مشبك چوبی

شکل ۱-۶۰ سقف کاذب تایل آلومینیوم با شبکه فلزی

► شکل ۱-۶۱ سقف کاذب تایل
بی‌وی‌سی با شبکه فلزی

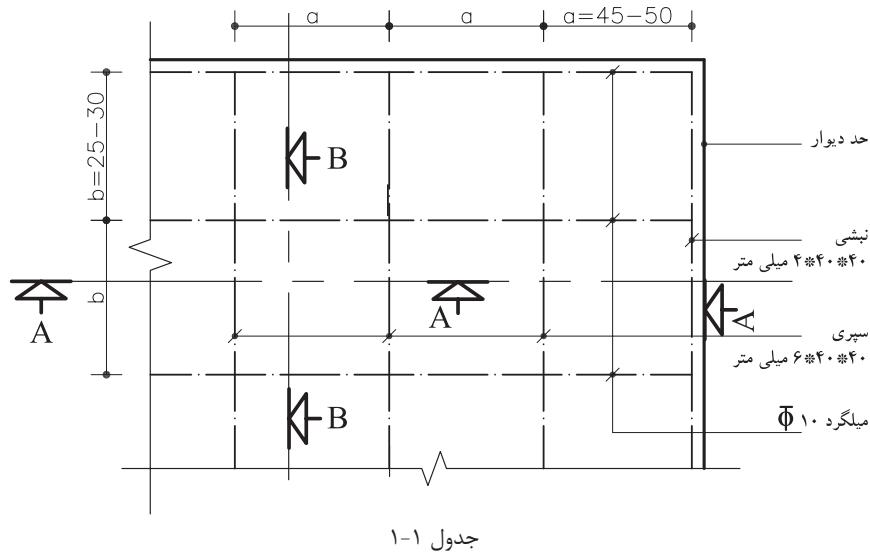
► شکل ۱-۶۲ سقف کاذب تایل
گچی با شبکه فلزی

► شکل ۱-۶۳ سقف کاذب
بی‌وی‌سی با تایل آلومینیومی

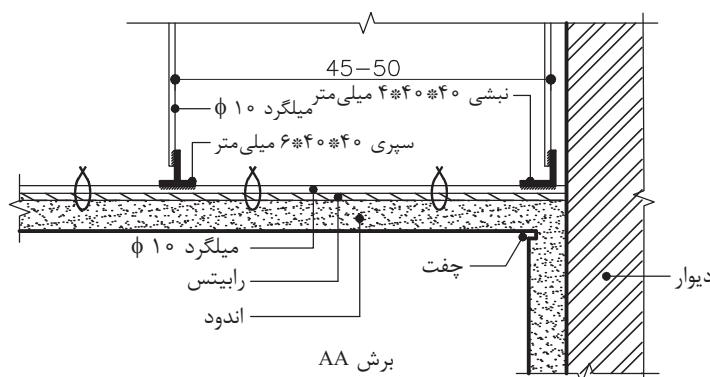
سقف کاذب باید با مصالح سبک ساخته شده و قاب‌بندی آن به نحو مناسبی به اسکلت و یا کلاف‌بندی ساختمان متصل گردد تا تکان‌های ناشی از زلزله در آنها موجب خرابی دیوارهای مجاور نگردد.

۱-۶-۱ جزئیات اجرایی سقف کاذب از نوع رابیتس

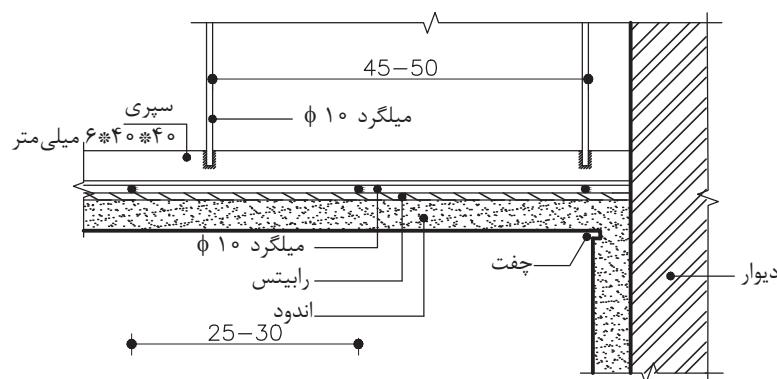

شکل ۱-۶۴ - پلان شبکه‌بندی سقف کاذب مقیاس $\frac{1}{50}$

(cm) a	شبکه فرعی	شبکه اصلی از سپری	آویز
۱۰۰-۱۷۵	$\phi 10$	$40 \times 40 \times 5$	$\phi 8$
۱۷۵-۲۰۰	$\phi 10$	$45 \times 45 \times 5$	$\phi 8$
۲۰۰-۲۵۰	$\phi 10$	$50 \times 50 \times 6$	$\phi 10$
۲۵۰-۳۰۰	$\phi 10$	$60 \times 60 \times 7$	$\phi 10$

شکل ۱-۶۵

شکل ۱-۶۶

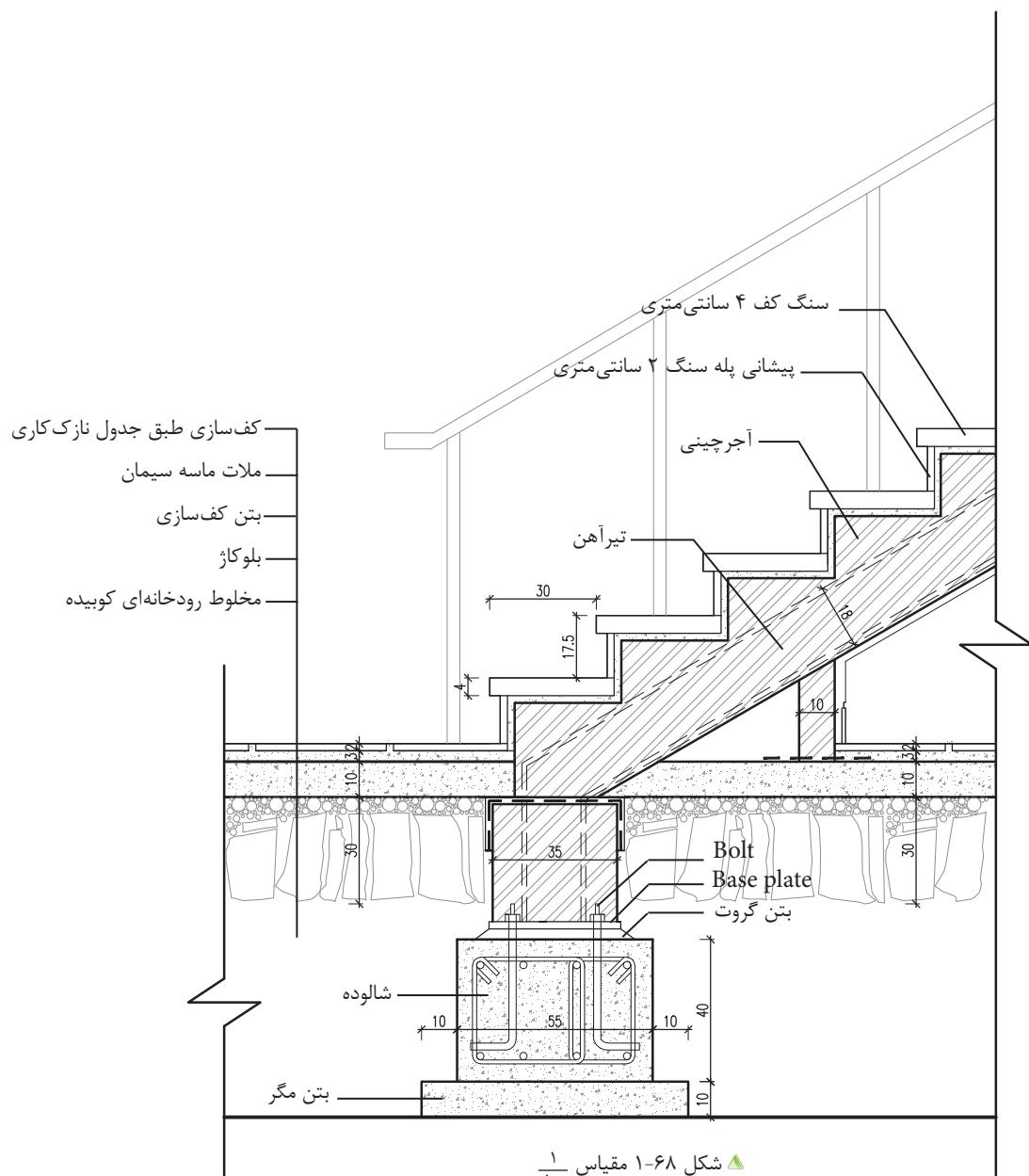
۱-۷ پله‌ها

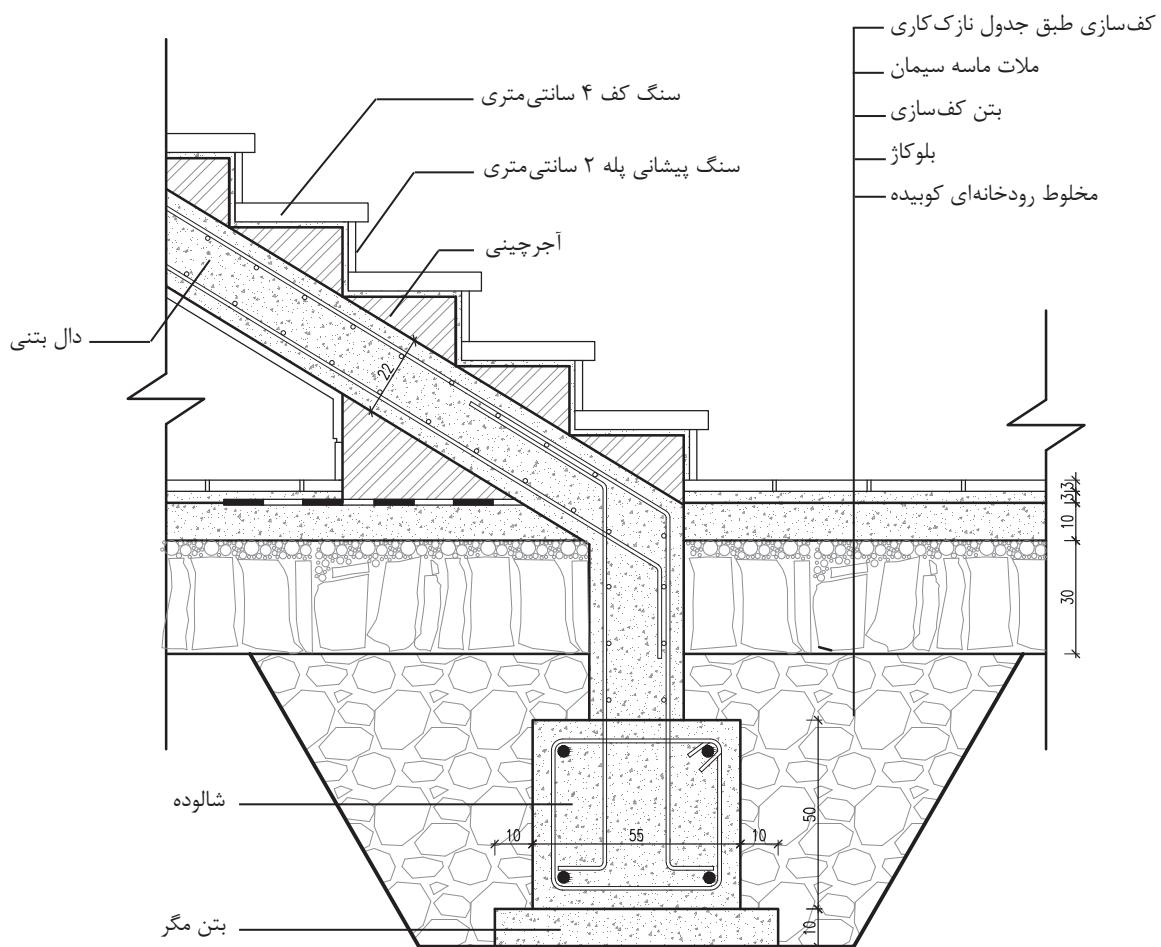

شکل ۱-۶۷ نمایی از پله

برای ارتباط بین دو سطحی که اختلاف ارتفاع دارند و به منظور دسترسی به سطوحی که در یک سطح تراز واقع نشده‌اند، از پله استفاده می‌کنند. پله‌ها، یکی از مهم‌ترین و از نظر اجرایی، سخت ترین بخش یک ساختمان است که با توجه به محل قرارگیری آن در ساختمان و همچنین نوع مصالحی که برای ساخت آن به کار می‌رود، دارای تنوع بسیار است و جزئیات متفاوتی دارد (شکل ۱-۶۷).

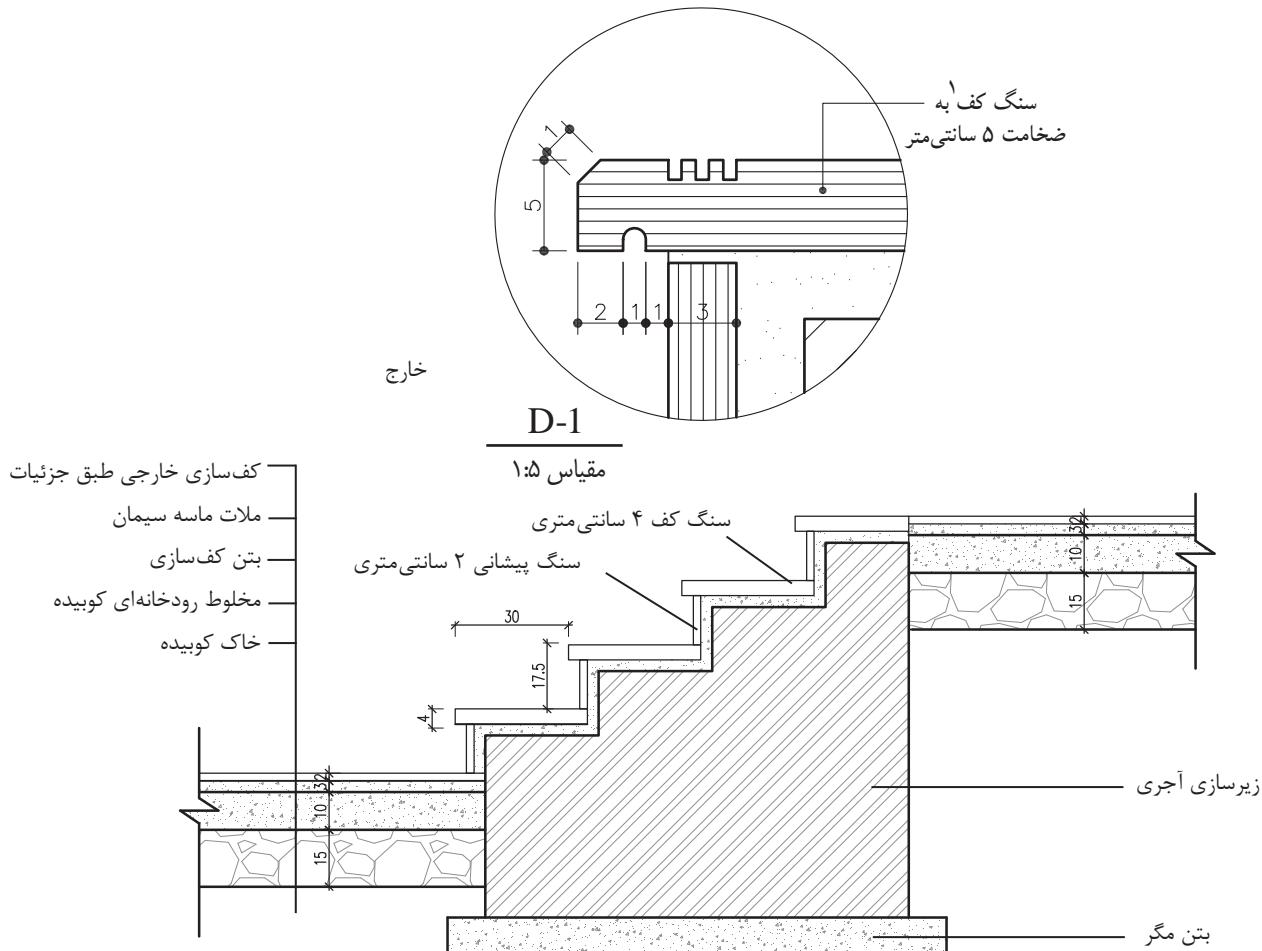
۱-۷-۱ جزئیات اتصال پله سنگی داخلی به پی با سازه فلزی در طبقه همکف

▲ شکل ۱-۶۹ - اتصال پله بتنی به شناور مقیاس $\frac{1}{10}$

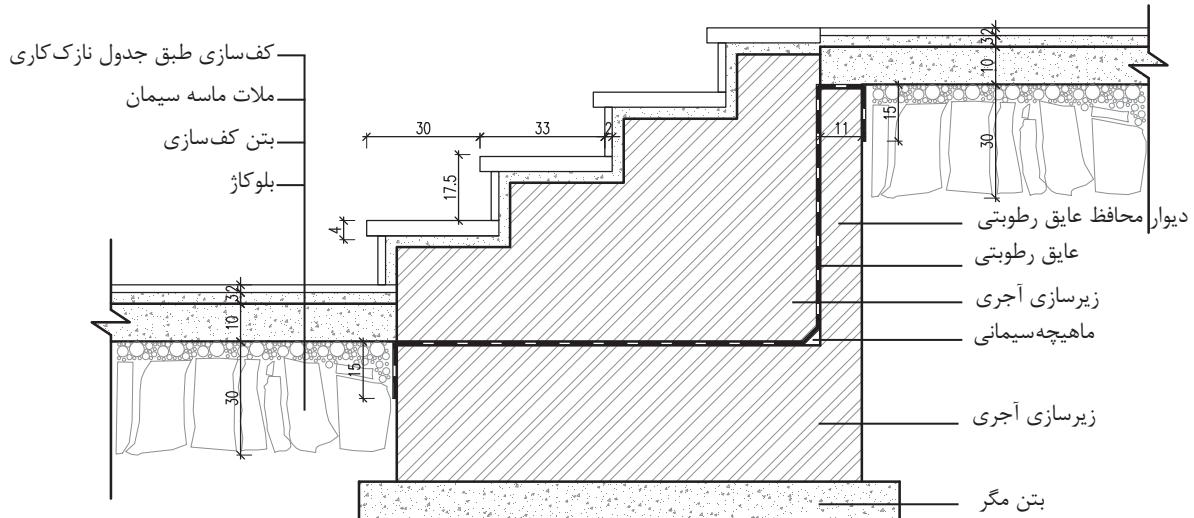
۱-۷-۲ جزئیات پله آجری روی خاک (خارج ساختمان)

شکل ۱-۷۰ - مقیاس $\frac{1}{10}$

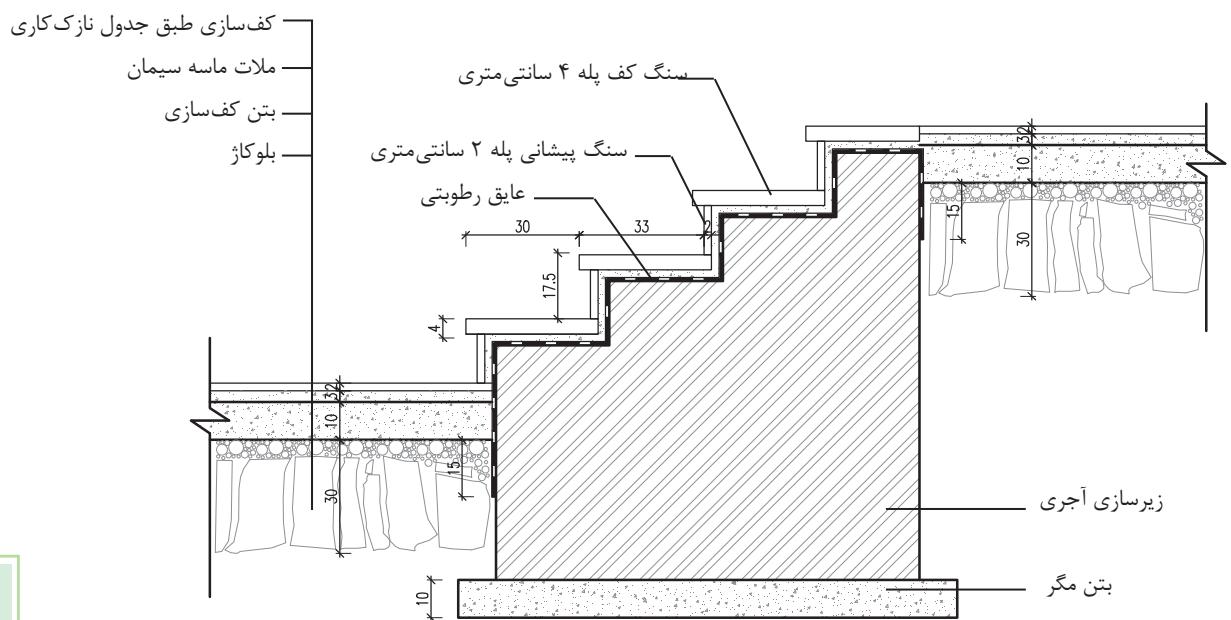
۱- اگر کف پله در داخل یا خارج ساختمان تیشه‌ای نشود، با حداقل سه ردیف درز در پله تعییه شود تا مانع از سرخوردن افراد در هنگام حرکت بر روی پله گردد. گاهی نیز می‌توان نوارهای مخصوص تهیه و به لبه ابتدای پله چسباند.

۱-۷-۳ جزئیات اتصال پله سنگی «داخل ساختمان»

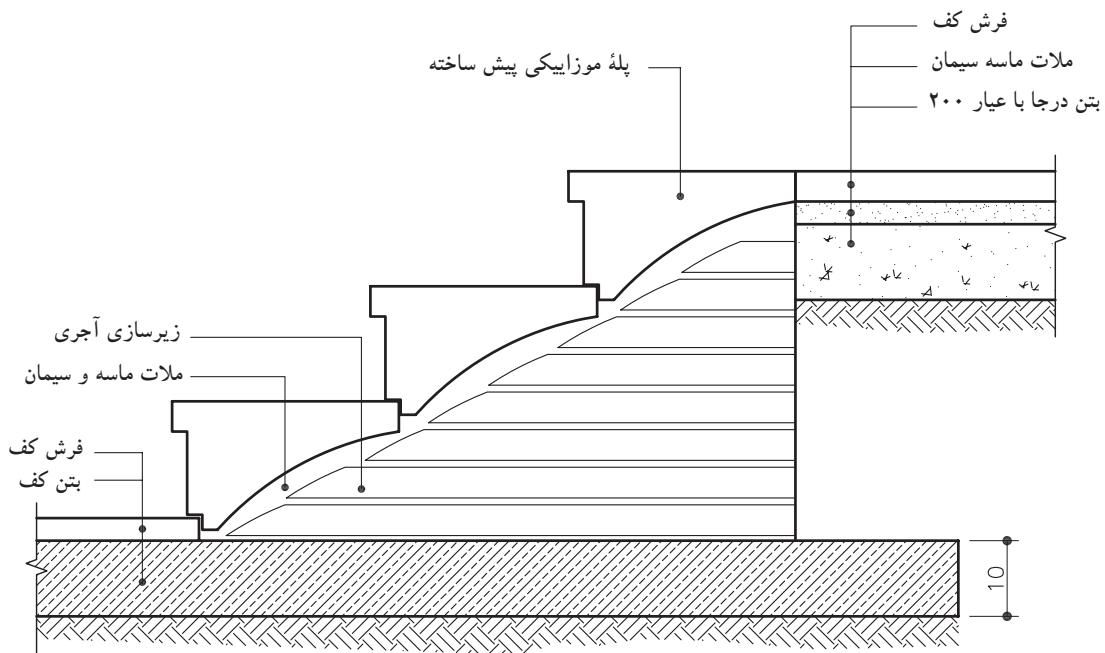
شکل ۱-۷۱ جزئیات پله سنگی محوطه - مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۷-۴ جزئیات اجرایی پله سنگی داخل ساختمان

شکل ۱-۷۲ جزئیات پله آجری محوطه - مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۷-۵ جزئیات اجرائی پله موزاییکی در محوطه

شکل ۱-۷۳ جزئیات اجرایی پله موزاییکی

محوطه - مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۸ سرویس بهداشتی

سرویس‌های بهداشتی به دلیل نوع استفاده از آن، باید در هنگام اجرای نصب آن دقّت لازم به عمل آید. سطحی که دارای پستی و بلندی بوده و دارای تخلخل باشد، مکان مناسبی برای رشد قارچ‌ها و باکتری‌ها و تجمع حشرات است. لذا پوشش دیوارها در سرویس‌های بهداشتی و آشپزخانه، باید غیر قابل نفوذ و محکم باشد و رطوبت را به خود جذب نکند.

۱-۸-۱ سنگ توالت ایرانی: سنگ توالت از جنس چینی لعابدار و در رنگ‌ها و طرح‌های مختلف ساخته می‌شوند. ابعاد متوسط آنها $595 \times 400 \times 5$ میلی‌متر است (شکل ۱-۷۵).

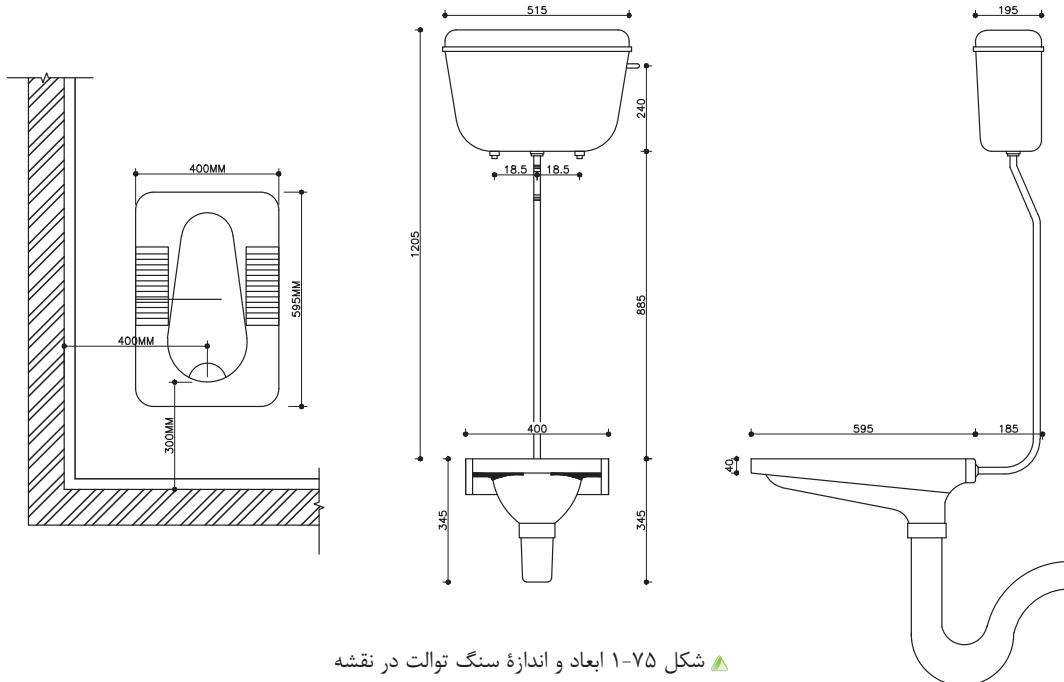
شکل ۱-۷۴ سنگ توالت ایرانی لعابدار

برای کار گذاشتن سنگ توالت باید به چند نکتهٔ عمده توجه شود:
۱- زیرسنگ توالت باید کاملاً از مصالح مناسب مانند ماسه نرم پر شده باشد. ماسه نرم موجب می‌شود که یک بستر مناسب برای کار گذاشتن کاسه توالت به وجود آید و از شکستن سنگ توالت جلوگیری کند.

۲- عایق‌کاری کف توالت باید در زیر سنگ توالت به صورت یکپارچه قرار گرفته و تا داخل لوله فاضلاب ادامه یابد.

۳- سطح سنگ توالت باید همتراز با سرامیک کف باشد.

- ۴- محور طولی سنگ توالت نباید در جهت محور قبله قرار بگیرد.
- ۵- فاصله مرکز لوله فاضلاب توالت تا دیوار حداقل 30 cm و فاصله محور آن از دیوار مجاور یا هر مانع دیگر، نباید از 38 سانتی متر کمتر باشد.
- ۶- حداقل قطر لوله فاضلاب توالت ایرانی، 4 اینچ است.

شکل ۱-۷۵ ابعاد و اندازه سنگ توالت در نقشه ▲

۱-۸-۲ توالت فرنگی: به منظور استفاده افراد عادی، سالمندان و افراد معلول می‌توان از توالت فرنگی در داخل حمام یا فضای سرویس بهداشتی استفاده نمود، توالت‌های فرنگی بر روی کاشی کاری نصب می‌شوند و پس از اتمام کارهای بنایی راهاندازی می‌گردند (شکل ۱-۷۶ و ۱-۷۷). فاصله بدنه دیوار کاشی شده تا مرکز لوله فاضلاب توالت فرنگی باید برابر استاندارد کارخانه سازنده بوده و در هر مورد به تأیید دستگاه نظارت برسد. برای نمونه این فاصله برای برخی استانداردها ۲۲ ، ۳۰ و یا ۳۲ سانتی‌متری باشد. ارتفاع لگن توالت نیز از کف تمام شده سرویس بین $۳۸-۴۱$ سانتی متر و جنس آن از چینی لعابدار است. حداقل قطر لوله فاضلاب توالت فرنگی، 4 اینچ است.

شکل ۱-۷۶ ▲

شکل ۱-۷۷ ▲

۱-۸-۳ نصب روшوبی: روشوبی‌ها در ابعاد مختلف و در شکل‌ها و رنگ‌های متفاوت ساخته می‌شوند. جنس روشوبی‌های منازل، از چینی و در کارگاه‌ها از چدن لعابدار استفاده می‌شود. روشوبی‌ها در سه نوع بدون پایه با پایه و یا قابل نصب بر روی صفحه فوقانی کابینت ساخته می‌شوند.

(شکل‌های ۱-۷۸ و ۱-۷۹)

▲ شکل ۱-۷۹ روشوبی بی‌پایه

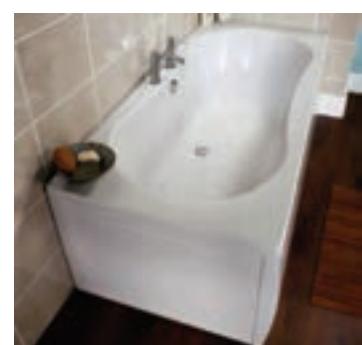
▲ شکل ۱-۷۸ روشوبی پایه‌دار

۱-۸-۴ وان: وان‌هایی که در منازل به کار می‌رود، معمولاً از جنس چدن یا فولاد است که به وسیله لعب، سطح آنها ضد زنگ و قابل شستشو شده است. امروزه وان‌هایی از مصالح پلاستیکی می‌سازند که سبک‌تر و اقتصادی‌تر است. معمولاً برای جلوگیری از انتقال صدا به نقاط دیگر ساختمان و به جهت انبساط وان در اطراف آن از چوب پنبه استفاده می‌شود (شکل‌های ۱-۸۰ و ۱-۸۱).

شکل ۱-۸۱ نیز تصویری از زیردوشی را نشان می‌دهد.

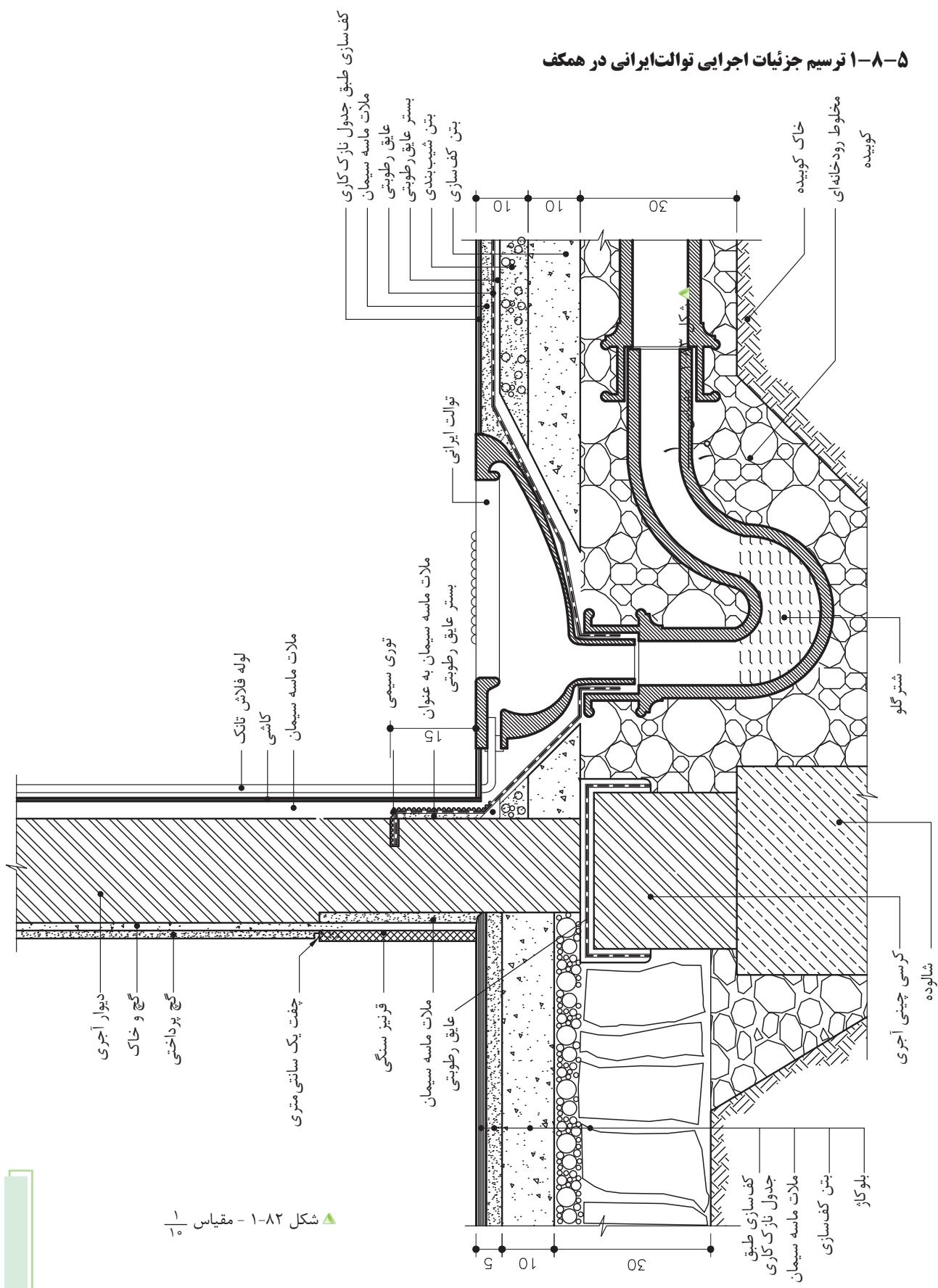

▲ شکل ۱-۸۱ زیردوشی

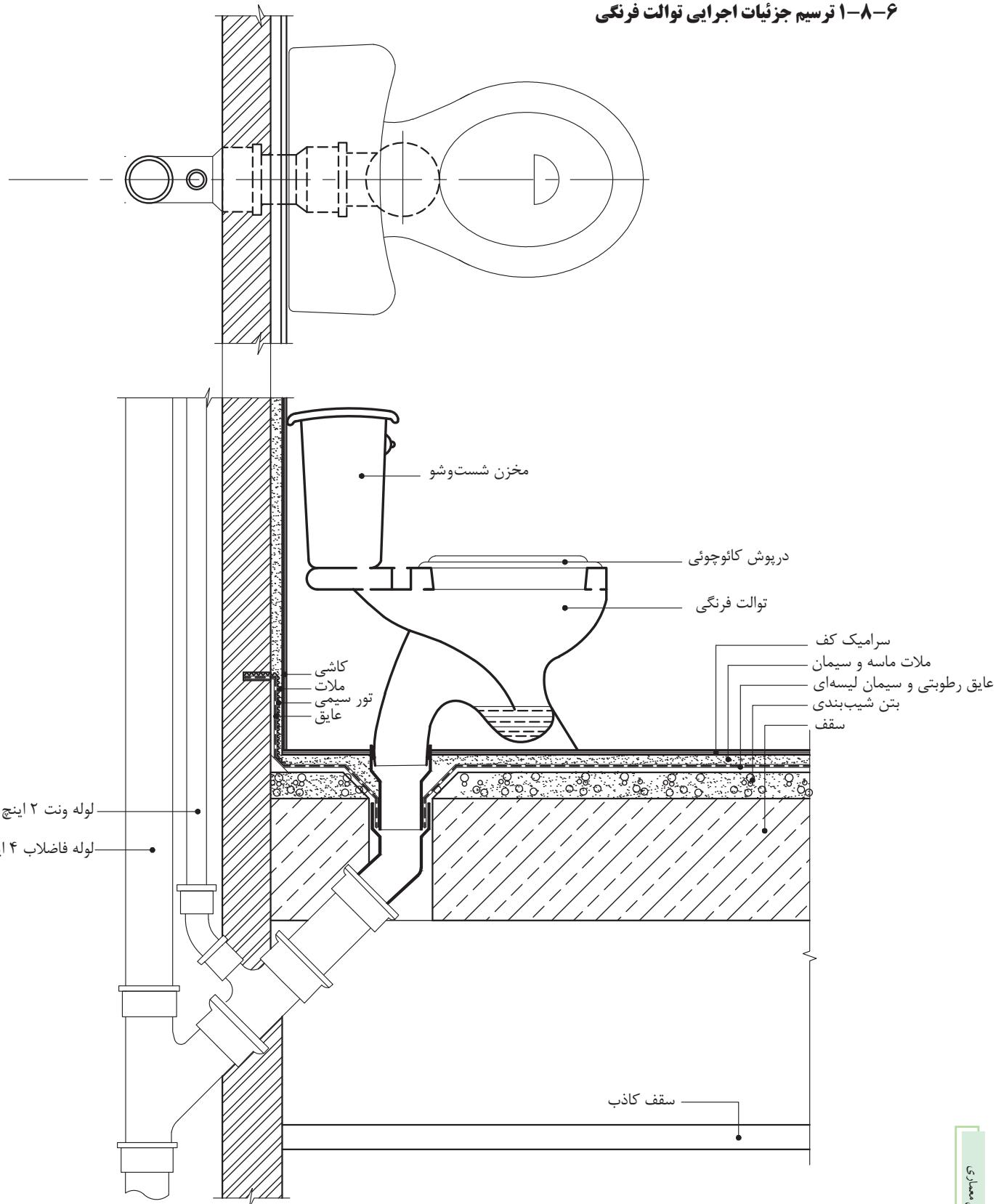
▲ شکل ۱-۸۰ وان

۵-۸-۱- توصیم جزئیات اجرایی توالت ایرانی در همکف

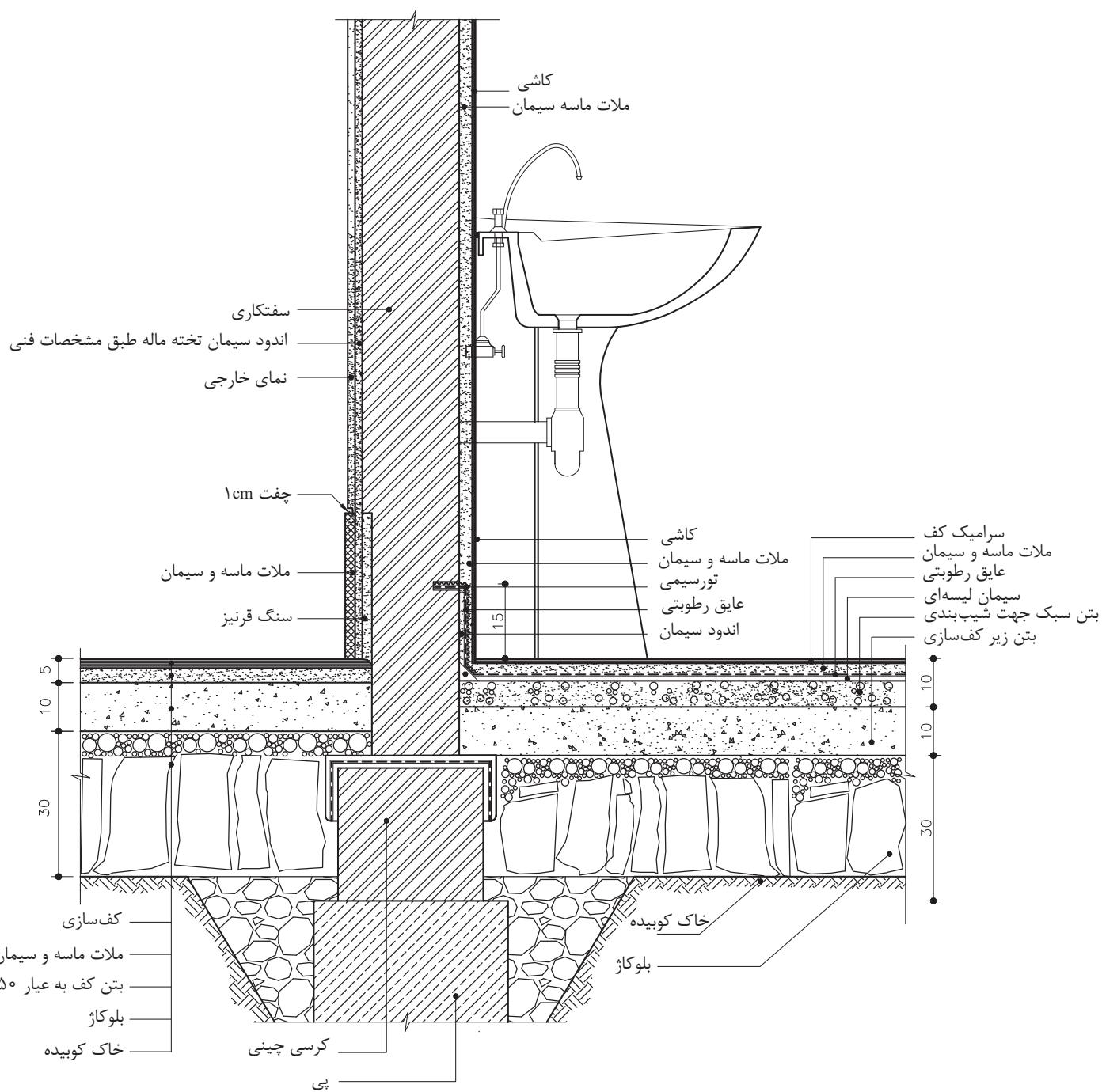
۱- شتر گلو یا سیفون عبارتند از لوله‌ای «S» شکل، که به دلیل پریودن دائمی آب در آن، از خروج گازهای بدبوی فاضلاب از لوله‌ها جلوگیری می‌کند.

۶-۸-۱ ترسیم جزئیات اجرایی توال فرنگی

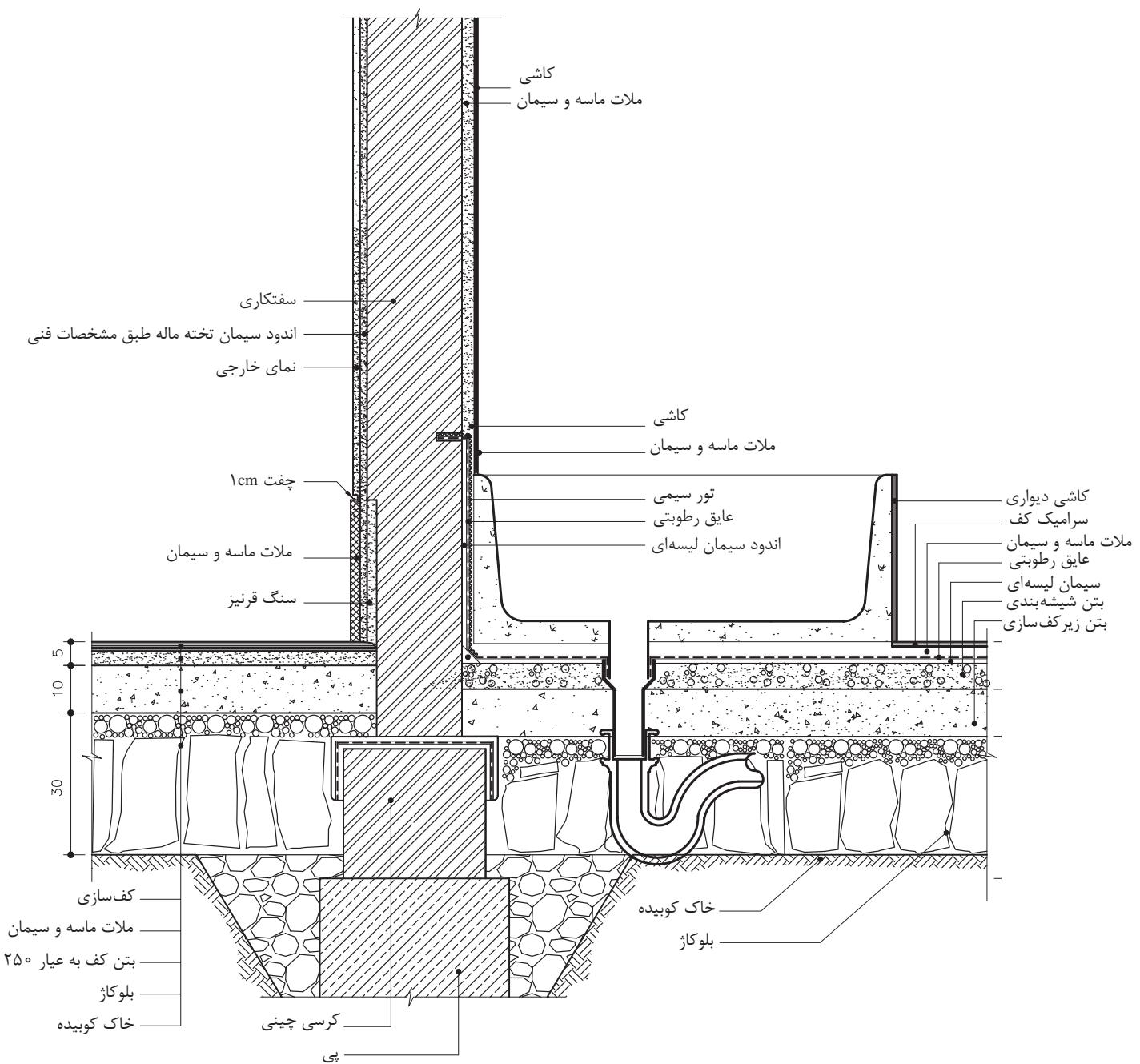
شکل ۱-۸۳ - مقیاس $\frac{1}{10}$

۱-۸-۷ ترسیم جزئیات اتصال روشوبی پایه دار به دیوار

شکل ۱-۸۴ - مقیاس $\frac{1}{10}$

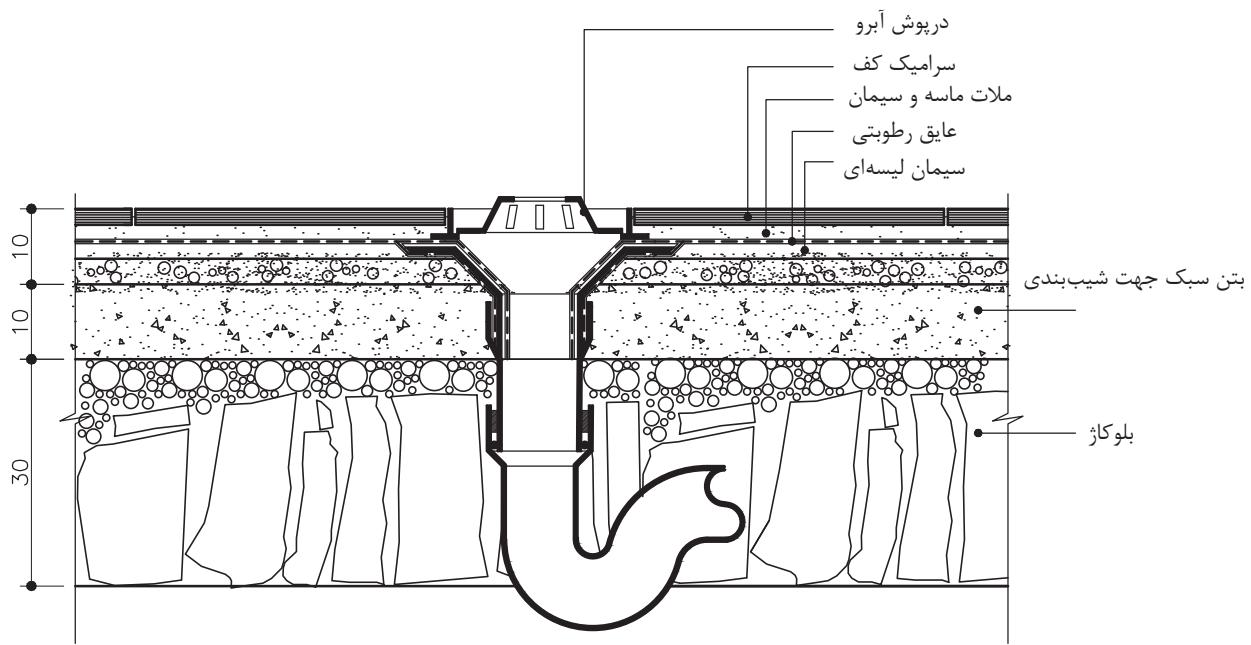
۱-۸-۸ ترسیم جزئیات اجرایی وان در کف

▲ شکل ۱-۸۵ - بدون مقیاس

۱-۸-۹ ترسیم جزئیات کفسور در طبقه همکف «کف سرویس و حمام»: در محلی که

ریزش آب وجود دارد، بهتر است که یک کفسور تعییه شود. کفسورها معمولاً از جنس چدن یا پلاستیک هستند. کف سرویس‌های بهداشتی که کفسور دارند دارای شیب $1/5$ تا $1/0$ درصد به سمت کفسور است. در صورتی که سنگ توالت در فضای سرویس کار گذاشته باشند شیب‌بندی به طرف آن انجام خواهد شد و نیازی به تعییه کفسور نیست.

شکل ۱-۸۶ - مقیاس $\frac{1}{10}$ ▲

آزمون پایانی:

سؤالات تشرییمی

- ۱- نقشه‌های جزئیات را تعریف کنید.
- ۲- ویژگی‌های عمدۀ یک کفسازی خوب را نام ببرید.
- ۳- عوامل مؤثر در کفسازی روی زمین را نام ببرید.
- ۴- دلیل به کار بردن بلوکاز در کفسازی چیست؟
- ۵- منظور از ملات ماسه و سیمان ۱:۶ چیست؟
- ۶- انواع فرش کف را از نظر مصالح نام ببرید.
- ۷- کرسی چینی را تعریف کرده و بگویید چه عاملی باعث اجرای آن می‌شود؟
- ۸- برای جلوگیری از نفوذ رطوبت به دیوار چه باید کرد؟
- ۹- میزان شیب روی درپوش‌ها چقدر است؟
- ۱۰- نحوه اجرای سقف طاق ضربی را توضیح دهید.
- ۱۱- انواع سقف‌های کاذب را به همراه کاربردشان نام ببرید.
- ۱۲- برای نصب سنگ توالت به چه نکاتی باید توجه نمود؟
- ۱۳- پی چیست؟ نقش آن را در ساختمان بیان کنید.

آزمون پایانی:

سؤالات پهلوگزینه‌ای

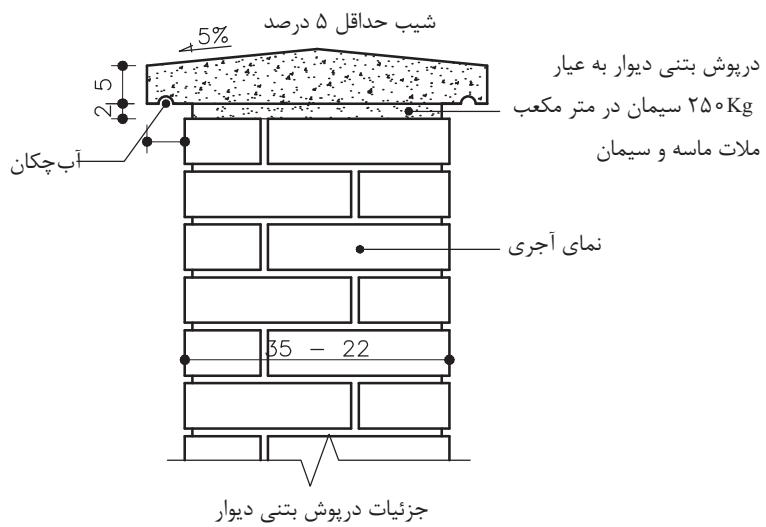
- ۱- کرسی چینی، فاصله بین کدام دو جزء ساختمان را پر می‌کند؟
○ (الف) بتن مگر و دیوار
○ (ب) پی و دیوار
○ (ج) پی و بتن مگر
- ۲- انتخاب نوع کفسازی به چه عواملی بستگی دارد؟
○ (الف) محل قرارگیری و عملکرد آن
○ (ب) آب و هوای منطقه و نوع سقف
○ (ج) میزان بار سقف
- ۳- بلوکاژ در ساختمان سازی به چه منظور اجرا می‌شود؟
○ (الف) جلوگیری از نفوذ رطوبت
○ (ب) ایجاد سطحی مستحکم برای فرش کف
○ (ج) ایجاد سطحی مستوی برای فرش کف تا تراز کفسازی
- ۴- شب زیرسازی به طرف آبرو به چه میزان است؟
○ (الف) ۲تا ۴ درصد
○ (ب) ۱/۵تا ۳ درصد
○ (ج) ۳تا ۵ درصد
- ۵- اندود محافظ عایق از چه نوع ملاتی است؟
○ (الف) ملات ماسه و سیمان ۱:۶
○ (ب) ملات ماسه و آهک ۱:۵
○ (ج) ملات با تار ۱:۷
- ۶- در سرویس‌های بهداشتی تا چه ارتفاعی باید عایق کاری انجام شود؟
○ (الف) ۱۵ سانتی‌متر
○ (ب) ۱۲ سانتی‌متر
○ (ج) ۱۰ سانتی‌متر
- ۷- کدام یک از تجهیزات بهداشتی زیر مستقیم به فاضلاب وصل می‌شود و نیازی به سیفون ندارد؟
○ (الف) توالت فرنگی
○ (ب) توالت ایرانی
○ (ج) ظرفشویی
- ۸- حداقل فاصله سنگ توالت تا دیوار از هر طرف چند سانتی‌متر است؟
○ (الف) ۲۵ سانتی‌متر
○ (ب) ۱۲ سانتی‌متر
○ (ج) ۳۰ سانتی‌متر
- ۹- ابعاد متوسط سنگ توالت چند میلی‌متر است؟
○ (الف) 600×350
○ (ب) 400×595
○ (ج) 585×450
○ (د) 520×420

آزمون پایانی:

سؤالات چهارگزینه‌ای

- ۱۰- چرا از زیر سری بتنی در سقف ساختمان‌های بناًی استفاده می‌شود؟
- (ب) انتقال بار بهتر
  - (الف) تراز کردن تیر آهن سقف
  - (ج) به علت کم بودن عرض تیر آهن
  - (د) جلوگیری از خرد شدن آجر دیوارها
- ۱۱- سنگ از اره از چه قسمتی از دیوار مانع نفوذ رطوبت می‌شود؟
- (ب) بدنه دیوار خارجی
  - (الف) دیوار سرویس‌ها
  - (ج) دیوار زیر زمین
- ۱۲- کمبود جزئیات اجرایی در پوش بتنی دست‌انداز بام در شکل زیر چیست؟
- (ب) بلوک چوبی
  - (الف) آبچکان
  - (ج) تسمه
  - (د) ملات ماسه و سیمان

- ۱۳- در ایجاد فرش با پارکت، برای ایجاد سطحی صاف در زیرسازی کف از چه نوع مصالحی استفاده می‌شود؟
- (ب) آجر سیمانی
  - (الف) ماستیک
  - (ج) بتون سبک
  - (د) ملات ماسه و سیمان